

Jaargang 24/25 - winter - nummer 3

DE JOODSE FLEVOPOST

VOOR HET LEUKE JOODSE NIEUWS UIT DE POLDER

CHANOEKA
HANDLEIDING

**Eind 2024
fondswerving
campagne**

**29-31 december
doe je ook mee?**

**Boeiende interviews
met Joodse
Flevolandse uit
Almere en Lelystad**

**CHANOEKAVIERING
IN FLEVOLAND**

**Almere:
Zondag 29 december**

**Lelystad:
Maandag 30 december**

Inhoudsopgave

- 2 Inhoudsopgave
- 3 Voorwoord rabbijn Stiefel
- 4 Activiteitenverslag Almere
- 10 Cursusprogramma
- 11 Chanoeka-uitnodiging Almere
- 12 Activiteiten agenda Almere
- 13 Joodse Flevolander Almere
- 16 Chanoekahandleiding
- 19 Joodse Data en gebruiken
- 20 Column van Opperrabbijn Jacobs
- 21 Poeriemhandleiding
- 24 Rabbijn Shusterman vertelt
- 26 Joodse Flevolander Lelystad
- 29 Chanoeka-uitnodiging Lelystad
- 30 Charidycampagne 2025
- 31 Steun Chabad Flevoland

Mazzeltov

Wij feliciteren:

Dubi Shusterman (Lelystad) met zijn opsjernisj en zijn ouders **Rabbijn Shneur en Mussi Shusterman**.

Shlomi en Stefania Amar (Almere) met de geboorte van hun dochter.

Batsheva (eerder bekend als Babette) **de Jong** (Almere) met de afronding van haar gioer (toetreding tot het Jodendom.)

Z"l

We condoleren:

Polly, Adam en Eliay met het overlijden van hun moeder Moria Sella ז"ל (Lelystad).

We wensen hen veel sterkte en verder alleen simches!

המקום ינחם אתכם בתוך שאר אבלי ציון וירושלים

ANBI

Wij zijn door de belastingdienst erkend als een officiële ANBI (ons RSIN-nummer is: 816371477) Alle donaties aan Stichting Chabad Flevoland zijn dus belastingaftrekbaar. We doen een oproep aan iedereen om ons te steunen met kleine of grote donaties. Wij stellen uw giften zeer op prijs! Mede dankzij uw donatie zijn wij in staat om het Joodse leven in Flevoland verder op te bouwen. Onze bankgegevens nogmaals: Stichting Chabad Flevoland, NL57 ABNA 0516 9920 74. Wilt u een maandelijks sponsor worden van onze stichting? Dat stellen we zeer op prijs! Al vanaf 18 euro per maand bent u een officiële sponsor van Stichting Chabad Flevoland!

Het bestuur

BEDANKT

ב"ה

De Joodse activiteiten in Flevoland kunnen plaatsvinden dankzij onder andere de vrijwilligers en de sponsors die hun tijd en geld aan ons besteden. Daarvoor zijn wij hen heel dankbaar.

Onze dank gaat uit naar:

- **Craig Aronowitz** en het **hele zoekacomité** voor het bouwen van de soeka
- De chazanim (voorgangers) **Levi Stiefel, Yossi Stiefel, Rabbijn Shneur Shusterman** en hoofdchazan **Oshie Kluwgant** voor de sjoeldiensten die ze op een prachtige wijze hebben geleid op Rosj Hasjana en Jom Kippoer.
- **Wouter Buijze** voor zijn vuurshow tijdens het Soekotfeest.
- **Yanki Lerch** voor zijn muzikale optreden bij het Soekot feest in Almere.
- **De dames** van de **evenementencommissie** (en alle andere vrijwilligers) met het helpen bij het klaarzetten voor Rosj Hasjana, Soekot, Simchat Tora en de wekelijkse kiddoesjiem.
- **Alle sponsors**, met name de maandelijks sponsors, de maandelijks VIP-sponsors en bijzonder veel dank aan de zilveren founders en gouden founders.
- De regelmatige **bezoekers** van onze sjoeldiensten, die zorgen voor een volle sjoel en een geweldige sfeer tijdens de sjoeldiensten en de kiddoesjiem.

Vrijwilligers gezocht voor onderhoud Joodse begraafplaats Almere

We zoeken vrijwilligers voor het meehelpen bij het onderhoud van de Joodse begraafplaats in Almere.

Voor aanmelden of vragen kunt u contact opnemen met:

Peter Aalsters: pcaalsters@gmail.com of tel: 06-55116135

of Rabbijn Zwi Spiero: jbw@hetjbw.nl of tel: 06-54770367

Nieuwsbrief

Wilt u via een wekelijkse nieuwsbrief op de hoogte worden gehouden van details en updates rondom diensten en activiteiten? Stuur een e-mail naar secretariaatchabadflevoland@gmail.com om u aan de lijst toe te laten voegen.

Colofon

De Joodse Flevopost verschijnt drie keer per jaar en is gratis voor alle Joodse inwoners van Flevoland. Uw donaties voor dit blad of voor activiteiten zijn van harte welkom!

Redactie

Rabbijn Moshe Stiefel
Alice ten Napel

Grafische vormgeving

Sarah Bakker

Redactie-adres

tel. 036-744 05 09
chabadflevo@gmail.com
www.chabadflevoland.nl

Advertenties

Neem voor informatie en tarieven contact op met de redactie.

Bankrekening

Voor adverteerders en sponsors van dit blad:
IBAN: NL57 ABNA 0516 9920 74
t.n.v. Stichting Chabad Flevoland
KvK 39073200
St. Chabad Flevoland heeft een ANBI-Status

Duisternis verdrijven door de Chanoekalichten!

Beste Joodse Flevolandse,

Binnenkort vieren wij Chanoeka, dat staat ook wel bekend als het feest van de lichtjes. Chanoeka vertegenwoordigt onder andere het overheersen van het licht over de duisternis. Als we kijken naar de wetten van het aansteken van de menorah die we iedere avond van Chanoeka aansteken, vinden wij in de Joodse wet een verschil van opvatting tussen het Huis van Sjammai en het Huis van Hillel. Het Huis van Sjammai is van mening dat wij de eerste avond van Chanoeka acht lichten aan moeten steken, de tweede avond zeven lichten, de derde avond zes lichten enzovoorts. Omdat de Joodse wet de mening van het Huis van Hillel volgt, is die veel bekender, namelijk dat wij de eerste avond één licht aansteken, de tweede avond twee lichten en zo verder.

Ik ga nu niet dieper in op de halachische uitleg van dit meningsverschil tussen die twee opvattingen, maar ik wil jullie een les leren over de diepere betekenis van deze wet. Wat is de reden dat wij de mening van het Huis van Hillel volgen en iedere avond een licht toevoegen aan de menorah? Allereerst vertegenwoordigt het aansteken van het licht positiviteit, het verlicht de duisternis. Iedere keer als wij een mitswe doen, iets positiefs, voegen wij extra licht toe aan de wereld. Als we in de wereld om ons heen kijken, is het niet moeilijk om de intens grote duisternis om ons heen op te merken. Het is bijvoorbeeld onbegrijpelijk hoe Israël door de wereld negatief beoordeeld en aangevallen wordt omdat de helden van de IDF (het Israëlische Verdedigingsleger), onze dappere broeders en zusters, ons heilige land Israël verdedigen. De wereld wil niet begrijpen dat wij als Joden het recht hebben op zelfverdediging.

Dat is maar één voorbeeld van de duisternis in de wereld waarin wij leven. En als het Joodse volk hebben wij de taak om licht in de duisternis te brengen. Iedere mitswe, ieder positief ding, iedere keer dat wij teffilien leggen, iedere keer dat wij tsedaka geven, iedere keer dat wij eerlijk in de handel zijn, iedere keer dat wij aardig zijn tegen onze burens, ja iedere mitswe brengt licht in de wereld. En het licht heeft de kracht om de duisternis te verdrijven.

Maar het kan zijn dat iemand om zich heen kijkt en al die duisternis ziet en zich afvraagt waar hij de kracht vandaan kan halen om licht in de duisternis te brengen. Hoe kun je de eigen omgeving verlichten? Dan zegt de Tora tegen ons dat het voldoende is om met één lichtje te beginnen. Als je er maar voor zorgt dat je morgen twee lichten aansteekt en de dag daarna drie lichten. De vraag die wij onszelf als persoon en ook als gemeente moeten stellen is niet: 'Waar staan we op de ladder qua goede daden?' Maar: 'In welke richting begeven we ons?' Ook al sta je op een lagere trede van de ladder, dan nog kun je voordeel hebben ten opzichte van iemand die zich op een hoger niveau bevindt omdat jij wel in de goede richting klimt en de ander stilstaat of juist afdaalt. In welke richting ga je dus als je je persoonlijke leven onder de loep neemt? Hoeveel Tora heb ik vorig jaar geleerd en hoeveel leer ik nu? En hoeveel ga ik volgend jaar leren?

Als je vandaag meer doet dan gisteren en morgen meer dan vandaag, dan begeef je je in de goede richting. En zo moet ook onze houding zijn als het gaat om het opbouwen van de Joodse gemeenschap. Dan zijn niet alleen de kwantiteit, maar ook kwaliteit en de sfeer erg belangrijk. We moeten kijken wat wij gisteren hebben gedaan, wat we vandaag doen en wat we morgen gaan doen. Vandaag moet meer zijn dan gisteren. En morgen moet beter zijn dan vandaag. Omdat we steeds meer licht moeten toevoegen prevaleert de mening van het Huis van Hillel. Het licht heeft een ongekeerde kracht en zal zeker de duisternis verdrijven.

Mede namens mijn echtgenote Channa, mijn kinderen, schoonkinderen en kleinkinderen wens ik iedereen een Chanoeka sameach, een vrolijk Chanoeka en een verlicht Chanoeka en de hoop dat het positieve licht de duisternis zal verdrijven.

Rabbin Moshe Stiefel

ACTIVITEITENVERSLAG

SEPTEMBER - DECEMBER 2024

Bar Mitswa van Kai Vabishevich

27 september

Laatste Sjabbat van het jaar 5784

De laatste Sjabbat van 5784 ronden we op een fijne manier af omdat we de Bar Mitswa vieren van Kai Vabishevich. De sjoel zit vol, ook met mensen die voor de eerste keer aanwezig zijn. Nadat Kai is opgeroepen, dansen we en gooien we snoepjes. Na afloop genieten we van een fijne en gezellige kiddoesj.

Als voorafje heerlijke zalm met salade

De tafel is mooi gedekt

Rosj HaSjana

Woensdagavond 2 oktober - Rosj HaSjanadiner

De eerste gasten arriveren tijdig en het lukt ze om nog net voor zonsondergang voor de laatste keer in 5784 tefillien te leggen, dat geldt natuurlijk voor diegenen die het nog niet eerder die dag hebben gedaan. De eerste sjoeldienst van 5785 trappen we af met een mooie minjan, gevolgd door een heerlijk diner. Hoewel we met een kleine groep van dertig mensen aan tafel zitten, voert de gezelligheid boventoon. We laten ons de traditionele gerechten goed smaken, we dopen de appel in de honing, genieten van de granaatappelpitten en de kop van de vis. Rabbijn Stiefel legt uit waarom we deze specifieke gerechten eten. Daarnaast doen we ons ook te goed aan de soep, het vlees, de schnitzel, aardappels, rijst en het heerlijke toetje. We zingen en delen onze goede voornemens. Dit is met recht een goed begin van het nieuwe jaar. En we krijgen een gratis Chabadkalender mee naar huis en uiteraard het nieuwste nummer van de Joodse Flevopost.

Donderdag 3 oktober - eerste dag Rosj HaSjana

Als je in Almere op eerste dag Rosj HaSjana de sjoel binnenloopt, kan het niet missen, je zult hoe dan ook luisteren naar de sjofar. Kleine Ari fungeert als hulprabbijn en blaast met verve op een papieren sjofar en tovert daarmee een grote glimlach op het gezicht van de sjoelgangers. In een volle sjoel zingen we vrolijke liedjes, spreekt Rabbijn Stiefel inspirerende woorden en luisteren we vervolgens naar de echte sjofar, sommige sjoelbezoekers zelfs voor het eerst. Rabbijn Stiefel, Yossie Stiefel en Oshie Kluwgant fungeren als chazaniem en we genieten met name van de bijzonder mooie chazanoet van Oshie tijdens het moesafgebed. Na afloop genieten we van een heerlijke vleesmaaltijd in een vreugdevolle en inspirerende sfeer. Onverhoopt de sjofar gemist? Geen probleem, later die dag blaast Rabbijn Stiefel op de sjofar bij mensen thuis.

Gedekte tafel voor het Rosj HaSjanadiner in Lelystad

Maandag 7 oktober

Almere

's Ochtends hebben we een sjoeldienst met een bijzonder tintje. Het is de eerste maandag van het jaar en we voegen extra gebeden toe omdat we ons tussen Rosj HaSjana en Jom Kippoer bevinden. Daarnaast is het ook 7 oktober, de gregoriaanse datum waarop de gruwelijke pogrom van Hamas een jaar eerder plaatsvond. Na afloop van de Toralezing spreken we een speciaal gebed uit en zingen we gezamenlijk het 'Mi sjebeerach' (Degene wie zegent) voor militairen van het Israëliëse verdedigingsleger.

Herdenkingsbijeenkomst op Urk

Diezelfde avond reizen rabbijn Shneur Shusterman (namens Chabad Lelystad) en rabbijn Moshe Stiefel (namens Chabad Flevoland) af naar het vissersdorp Urk. Daar organiseert de christelijke gemeenschap een herdenkingsbijeenkomst ter nagedachtenis aan de slachtoffers van 7 oktober 2023 en om hun steun te betuigen voor het land Israël en het Joodse volk. De rabbijnen komen om de paar honderd bezoekers namens de Flevolandse Joden hun dankbaarheid en waardering te uiten voor hun liefde en steun aan Israël en het Joodse volk. Rabbijn Stiefel houdt een korte toespraak en zingt het gebed voor het Israëliëse leger.

Tefillien leggen – een krachtig gebaar

Steun Israël nu het land in oorlog is met de Hamas. Niet alleen financieel, maar juist ook door mitswot (goede daden) uit te voeren. We leveren niet alleen een aardse, maar ook een geestelijke strijd. En die laatste winnen we door ons op H'S te richten. Denk aan het aansteken van Sjabbatkaarsen of het leggen van tefillien (gebedsriemen). Twijfelt u hoe dat precies moet? Neem contact op met Chabad, de rabbijnen helpen u graag. Samen staan we sterk. Alle hulp is dringend nodig.
Am Jisraëel Chai - Het volk van Israël leeft!

Rabbijn Stiefel

Almere en directe omgeving:
chabadflevo@gmail.com

Rabbijn Shusterman

Lelystad + rest v/d polder:
chabadlelystad@gmail.com

Vrijdag 4 oktober - tweede dag Rosj HaSjana

Vandaag zijn er veel minder mensen, maar toch genieten we van een fijne sjoeldienst, de klanken van de sjofar en een fijne kiddoesj. Voor wie ze nog niet heeft, zijn er een kalender en een Joodse Flevopost beschikbaar. Op beide Rosj HaSjana dagen gaan de Stiefels en de Kluwgants 's middags langs bij Joodse inwoners om bij ze thuis op de sjofar te blazen.

Rosj HaSjana Lelystad:

Ook in Lelystad is Rosj HaSjana een groot succes in de vorm van een woensdagavond diner met ruim twintig bezoekers. Donderdag verwelkomen we veertig sjoelgangers inclusief achttien kinderen! Een symbolisch aantal, want achttien is binnen de gematria van het Jodendom synoniem voor het woord leven. Ook vrijdag komt er weer een kleine groep naar de klanken van de sjofar luisteren.

Rabbijnen Shusterman en Stiefel bij het Vissersmonument bij de Haven van Urk na afloop van de herdenking op 7 oktober.

De Joodse Flevopost

Voor het leuke Joodse nieuws uit de polder

Advertentie plaatsen? Stuur een email naar:

secretariaatchabadflevoland@gmail.com

Jom Kippoer 11-12 oktober

Volgens de planning zullen er vier chazanim zijn, rabbijn Moshe Stiefel, rabbijn Shneur Shusterman en Yossi Stiefel, maar op het laatste nippertje krijgen we als extra verrassing nog de beschikking over een professionele chazan in de persoon van Osher Kluwgant. Die laatste leidt een deel van de diensten. Woensdagavond stroomt de sjoel al snel vol. Voor de aanvang met Kol Nidree vindt traditiegetrouw de veiling plaats van de bijzondere rituelen van Jom Kippoer.

Edgard Kan opent voor 1 x chai (€18,00) de Aron haKodesh (Heilige Arke).

De eerste Torarol wijden we voor 7 x chai aan de gijzelaars, Edgard Kan koopt die eer, maar geeft die weg aan Craig Aronowitz.

Shlomi Amar koopt voor 8 x chai de tweede Torarol, die is ter ere van de slachtoffers van de pogrom op 7 oktober 2023 en alle mensen die sindsdien omgekomen zijn.

Yaela Schulkes is met 7 x chai de hoogste bidder voor de derde Torarol als ondersteuning van Tshahal (Israëliëse Verdedigingsleger) en Peter Aalsters ontvangt de eer van Yaela.

Ilan Aberman betaalt met 55 x chai voor de Maftir Jona (het Bijbelboek Jona) en laat die vervolgens voordragen door rabbijn Moshe Stiefel.

Die laatste leidt ook de eerste keer het Kol Nidree, daarna doet Osher Kluwgant het de tweede en derde maal op bijzonder mooie wijze. Na een toespraak van rabbijn Moshe Stiefel volgt het avondgebed door Levi Stiefel.

De volgende ochtend is er rond tien uur al een minjan aanwezig. Osher Kluwgant leidt de ochtenddienst en rond het tijdstip van het Toralezen loopt de sjoel al vol in verband met de Jizkor (het gebed voor de overledenen). Rabbijn Shneur Shusterman houdt voorafgaand daaraan een bijzonder inspirerende toespraak. Vervolgens doet Yossie Stiefel het moesafgebed. Tijdens de lange gebeden geeft rabbijn Moshe Stiefel af en toe een korte toelichting doorspekt met humoristische opmerkingen om het leuker en aangenamer te maken om de sjoeldiensten te volgen.

Na de pauze is er op tijd weer minjan voor de mincha geleid door rabbijn Moshe Stiefel, gevolgd door het Neilagebed en een toespraak die memoreert dat Jom Kippoer dit jaar op Sjabbat valt. Dat betekent een extra inspiratie om het komende jaar Sjabbat te houden. Het Sjemot geschiedt met dansen en het blazen op de sjofar, daarna is het tijd voor de havdala en de aanbijt. De sfeer tijdens Jom Kippoer is de hele tijd top en de fonetische tekst voor de liedjes zorgt ervoor dat iedereen mee kan doen.

13 oktober Soekot bouwen in Flevoland

De dag erna steken we de handen uit de mouwen voor het bouwen van de soekot in Almere en in Lelystad. In de Flevolandse hoofdstad is het zelfs noodzakelijk om de soeka te vergroten om voldoende plaats te creëren voor de groeiende gemeenschap.

Soeka bouwen bij het Chabad Center Almere

Soeka bouwen in Lelystad

16-23 oktober Soekot

Almere:

- Op de eerste avond van Soekot, woensdag 16 oktober, vieren we met een uitgebreide minjan een sjoeldienst. Vlak voor zonsondergang houden we mincha met een minjan en een paar heren leggen nog voorlopig voor de laatste keer Tefilien omdat we tijdens Soekot tien dagen lang de gewoonte hebben dat niet te doen.
- Donderdagochtend genieten we van een vrolijke sjoeldienst met een grote minjan. Iedereen krijgt de kans om de Loelav met de etrog te schudden en vervolgens hebben we een smakelijke en uitgebreide kiddoesj in de Soeka.
- De dag erna was het even wachten op de minjan, maar opnieuw is het een fijne dienst met een lekkere kiddoesj en de gelegenheid om de Loelav met etrog te schudden.
- Beide dagen gaan de rabbijnen thuis bij Joodse Flevoland langs die niet in de gelegenheid waren om naar sjoel te komen. Zo kunnen ook zij een bracha (zegen) maken met de loelav.
- Met meer dan 200 bezoekers trekken we zondag tijdens het super gezellige grote Soekot Dansfeest alles uit de kast. De kinderen vermaken zich op het springkussen en wij dansen vrolijk op de leuke muziek van de bekende Antwerpse muzikant Yanki Lerch en genieten van de prachtige vuur- en lichtshow - "Shalom Sparks" van Wouter Buijze. Ook rabbijn Shneur Shusterman laat zijn vuurkunsten niet onbetuigd. Tussendoor zijn de rabbijnen druk om bezoekers bij te staan bij het schudden van de loelav. Voor de inwendige mens wordt uitstekend gezorgd, want behalve de gebruikelijke snacks, dranken en soep, zijn er ook lekkere broodjes hamburger, shoarma, schnitzels en veganistische schnitzels. Het is fijn dat er politiebewaking aanwezig is. Ook Omroep Flevoland is van de partij en maakt er een mooi item van. Kortom, het feest is een groot succes met veel vreugde, gezelligheid, eenheid en verbinding.
- Maandagochtend is er weer een minjan aanwezig voor een speciale Soekot sjoeldienst.
- Tijdens chol ha'moed (de tussendagen) gaan de rabbijnen bij velen op bezoek om met de loelav te schudden.

Soekot in Lelystad:

- Het echtpaar Shusterman ontvangt beide eerste dagen veel gasten om met de loelav te schudden en te genieten van lekkere maaltijden in de soeka.
- Op Sjabbat 19 oktober is er een sjoeldienst.
- Cteen Lelystad vereert zondag 20 oktober de soeka met een speciaal bezoek. Ze schudden de loelav, bereiden en eten pizza en hebben een ontzettend gezellige bijeenkomst. Later die avond vertrekken de Lelystedelingen richting Almere voor het grote Soekot Dansfeest.

Verder is rabbijn Shusterman de overige dagen druk bezig met bezoekjes afleggen bij Joodse Flevoland om met de loelav te schudden.

ב"ה

23-25 oktober

Sjeminie Atseret en Simchat Tora

Na alle drukte van de feestdagen klimt Levi Stiefel in de telefoon en zorgt met al die belletjes ervoor dat we toch tijdens alle sjoeldiensten van Sjeminie Atseret en Simchat Tora minjan hebben. Tijdens alle drie keren dat we Hakafot houden dansen we met veel vreugde. Tijdens Sjeminie Atseret (Simchat Tora in Israël) is het één van de vier keren per jaar dat we de Jizkor uitspreken voor overleden ouders. Die dag is het ook precies een jaar geleden van de gruwelijke pogrom door Hamas op Joodse burgers. Voorafgaand aan de gewone Jizkor zeggen we een speciale Jizkor voor de slachtoffers van vorig jaar. Rabbijn Stiefel besteedt vooral aandacht aan de paradox van het combineren van het verdriet vanwege de aanslag met het vreugde en het dansen op Simchat Tora. De grote viering is uiteraard op vrijdagochtend, tijdens een drukbezochte sjoeldienst genieten volwassenen en kinderen samen van veel vreugde en dans in een goede sfeer. Via een veiling verkoopt rabbijn Stiefel enkele eervolle taken die ten bate zijn aan de gijzelaars in Gaza, Tshal (Verdedigingsleger van Israël), de nesjamot (zielen) van de overledenen op 7 oktober en daarna en de veiligheid van Israël.

Peter Aalsters koopt de Chatan Tora en laat Daniel Eeninkwinkel oproepen om de Tora te beëindigen. Ilan Aberman en Craig Aronowitz bundelen de krachten voor de aankoop van de Chatan Beresjiet (eerste Parasja), Babette de Jong biedt in combinatie met de familie Stiefel en Jolanda Stibbe het meest voor Kol Haneorim (oproep met kinderen) en geeft de eer aan Yossi Stiefel en tot slot gaat Sjabbat Beresjiet (degene die op Sjabbat als eerste wordt opgeroepen) naar Babette de Jong en ze geeft de eer aan David Stibbe.

Na een lange maar vrolijke Simchat Tora sjoeldienst eten we een heerlijke vleeskostlunch en spreken de chataniem ons toe. Kortom het is weer een fantastische Simchat Tora in Almere.

9 november

Kiddoesj Mendy en Mushka

Mendy Stiefel, de oudste zoon van rabbijn Moshe en Channa Stiefel, die afgelopen zomer met Mushka (Mussi) Kaplan in Vancouver Island is getrouwd, komt met zijn kersverse bruid op bezoek in Almere. Voor Mushka is het de eerste keer. De familie Stiefel biedt in een volle en gezellige sjoel een speciale kiddoesj aan ter gelegenheid van dit bijzondere bezoek.

Donderdag 14 november - Replica Hamastunnel in Almere

IK WIL ERUIT! Dat is je eerste en enige gedachte tijdens een super korte wandeling door een replica van een Hamastunnel in Gaza in Almere. Wat een claustrofobisch gevoel. Het gedreun van de 'bombardementen', de foto's van vermoorde gijzelaars op 'lijkwades' gewikkeld in de Israëlische vlag in de tunnel zelf. Het komt keihard binnen. Je voelt een fractie van de angst die de Israëlische gijzelaars moeten ervaren, en zij zitten al meer dan een jaar zo gevangen. Hopelijk komt er snel een einde aan die vreselijke oorlog zodat die gijzelaars het licht aan het einde van de tunnel weer kunnen zien. Natuurlijk komen we als leden van de Chabad ook langs en rabbijn Stiefel maakt van de gelegenheid gebruik om Tefilien te leggen bij verschillende bezoekers.

15-16 november

Het wereldwijde Sjabbatproject ook in Flevoland

Almere:

Uiteraard doet Almere ook weer mee aan het jaarlijkse wereldwijde Sjabbatproject en we trappen af met een gezellige vrijdagavondviering in de vorm van een sjoeldienst en een diner. Sjabbatochtend vieren we een fijne sjoeldienst en doen ons vervolgens tegoed aan de gezellige en uitgebreide Sjabbatlunch die bestaat uit het vleesgerecht cholent, vleeswaren en allerlei lekkere visgerechten waaronder gefilde fish. Ook al is de groep wat kleiner dan vorig jaar, toch genieten we van de sfeer, de boeiende discussies en leuke bordspellen.

Lelystad: 5 Bar Mitswoj tijdens het Sjabbatproject!

Ook in Lelystad doet Chabad mee aan het Sjabbatproject en wat valt er ongelooflijk veel te vieren. Sjabbatochtend is er niet alleen minjan, maar we zingen en dansen vanwege maar liefst vijf Bar Mitswoj. We gooien snoepjes bij iedere alia en telkens weerklinkt het Siman Tov. Met al die droge kelen gaan de uitgebreide kiddoesj en lunch er makkelijk in.

Woensdagavond 20 november

Challa bakken voor de dames

Challa's vlechten en bakken is een beproefd recept voor een gezellige avond en met ruim 25 deelnemers kun je de challabakavond op 20 november een groot succes noemen. Eigenlijk is het een week te laat voor het Sjabbatproject, maar niet getreurd, we vieren toch elke week Sjabbat? Channa Stiefel voorziet de dames van praktische informatie en gaat dieper in op de innerlijke betekenis van challa bakken. Ook spreken we gebeden uit voor de gijzelaars, snoepen we van lekkere hapjes en krijgen we heerlijke drankjes. Een paar dames zijn er voor de eerste keer.

Gezellig samen Challa bakken

Reactie op de duisternis na de moord op rabbijn Tzvi Kogan? Laat je licht schijnen!

De Chabadgemeenschap reageert geschokt op het bericht dat in de Verenigde Arabische Emiraten rabbijn Tzvi Kogan na zijn ontvoering eind november op brute wijze blijkt te zijn vermoord door islamistische terroristen. De duisternis bestrijden we succesvol door meer licht aan de wereld toe te voegen. Daarom komt de oproep aan iedereen om extra mitswot te doen ter nagedachtenis aan rabbijn Kogan.

Rabbijn Stiefel heeft nauw contact met de burgemeester en de politie om extra maatregelen te nemen wat betreft de veiligheid in en rondom de sjoel.

Kinus Hashluchim 28 november - 2 december

Een week later zitten rabbijn Stiefel (Almere) en rabbijn Shusterman (Lelystad) in het vliegtuig richting New York voor het internationale jaarlijkse congres van de duizenden Chabad-vertegenwoordigers. Ze volgen vele inspirerende, praktische en nuttige workshops over onder andere onderwijs, hulp bij crisis, fondsenwerving, tijdmanagement en delegeren. Uiteraard staat er ook een bezoek aan de Ohel (het graf) van de Lubavitcher Rebbe.. Na een indrukwekkende Sjabbatviering volgt als afsluiting een groots galabanket met vele bevolgen sprekers.

Ryan-Lee-A-Fong kegelt iedereen omver bij bowlen op woensdag 11 december

Tijdens een gezellige avond bowlen laat Ryan-Lee-A-Fong ons versteld staan door dankzij de nodige strikes een monsterscore van 129 om te kegelen. De overige 20 deelnemers gooien wat minder spares en strikes, maar de lol is er niet minder om. Iedereen heeft het geweldig naar zijn zin. Kortom, een activiteit die voor herhaling vatbaar is.

21 december

Kiddoesj Bat-Sheva de Jong

Bat-Sheva (eerder bekend als Babette) de Jong rondt op zondag 15 december haar gioer af (toetreding tot het Jodendom). Vanwege dit heugelijke feit geeft ze op Sjabbat 21 december na de sjoeldienst een speciale kiddoesj. Fijn dat er zoveel mensen aanwezig zijn om dit samen met haar te vieren! Mazzeltov Bat-Sheva!

Bovenstaande is een greep uit de vele activiteiten van de Joodse gemeentes in Flevoland. Een gemeente maak je samen door actief mee te doen en aanwezig te zijn op belangrijke momenten. Er is voor elk wat wils. Heeft u ideeën voor leuke (sociale) bijeenkomsten? Laat het ons dan weten. Samen zorgen we voor een bloeiende en sterke Joodse gemeenschap in de polder.

Ryan-Lee-A-Fong wint met een score van 129

Bestuursleden en vrijwilligers gezocht

Stichting Chabad Flevoland is op zoek naar 2 nieuwe bestuursleden om de Joodse gemeenschap te helpen versterken. Ben je georganiseerd en heb je een positieve houding, neem dan z.s.m. contact met ons op. Ook zijn we op zoek naar vrijwilligers/commissieleden.

Voor sollicitaties of vragen kunt u contact met ons opnemen via:
chabadflevo@gmail.com

Bij voorbaat hartelijk dank.

Het bestuur

CURSUSPROGRAMMA 5785-2025

CURSUSSEN IN HET CHABADCENTRUM VAN ALMERE

Parasjacursus

Elke week staat een gedeelte van de Tora centraal, de zogenaamde parasja. Dat gedeelte lezen we op zaterdagochtend in de synagoge. Tijdens de parasjacursus bestuderen we de parasja van die week. Het zijn leerzame, maar ook gezellige avonden die geschikt zijn voor zowel beginners als gevorderden. We beginnen met het basisverhaal. Daarna wordt gefocust op een diepere uitleg van een stukje van de parasja. De lessen zijn via zoom (en soms ook live in het Chabad centrum) te volgen.

- **Wanneer** 2 dinsdagavonden per maand om 21:00 uur. Zie agenda op pagina 12
- **Docent** Rabbijn Moshe Stiefel
- **Aanmelden** Gewenst, maar niet noodzakelijk. Losse lessen volgen is mogelijk.
- **Zoomlink** us02web.zoom.us/j/599851643
- **Kosten** Gratis

Lessen over feestdagen

Voorafgaand aan Joodse feest- en gedenkdagen worden er lessen gegeven over de achtergrond, de betekenis en de gebruiken van de betreffende feest- of gedenkdag. Deze lessen zijn zowel geschikt voor mensen met weinig voorkennis als voor degenen die willen leren over de diepere betekenis. De lessen vervangen soms de parasjales van die week.

- **Wanneer** Zie agenda op pagina 12
- **Docent** Rabbijn Moshe Stiefel
- **Aanmelden** Gewenst, maar niet noodzakelijk. Losse lessen volgen mogelijk.
- **Zoomlink** us02web.zoom.us/j/599851643
- **Kosten** Gratis

Lessen Hebreeuws

Heeft u weinig of geen kennis van de Hebreeuwse taal? Wilt u samen met een gezellige groep de Hebreeuwse taal leren LEZEN? Binnenkort beginnen we met een nieuwe groep. Ook meedoen? Meld u zich z.s.m. hiervoor aan!

- **Wanneer** Ongeveer 3 keer per maand. Dag van de week en tijdstip zijn afhankelijk van de voorkeur van de meerderheid van de belangstellenden.
- **Start** zodra een groep van minstens vijf mensen zich heeft aangemeld
- **Einde** 5 maanden later
- **Docent** Rabbijn Moshe Stiefel
- **Kosten** €75 p.p. voor de hele cursus
- **Aanmelden** z.s.m.
- **Betalen** Nadat de data zijn vastgesteld door de groep en voordat de cursus begint

Joodse les voor kinderen

Geniet van de leuke sfeer met andere Joodse kinderen op Joodse les. Leer op een laagdrempelige manier Hebreeuws lezen (basisniveau), Joodse geschiedenis, Joodse feestdagen en andere Joodse tradities. Het (nieuwel!) programma is vooral gericht op Joodse kinderen met weinig of geen Joodse kennis, maar kinderen met meer kennis zijn ook van harte welkom. Om het nog leuker te maken zijn er 1 of 2 uitstapjes per schooljaar.

- **Voor wie** Joodse kinderen van 3-12 jaar.
- **Wanneer** op 2 zondagochtenden per maand (om de week) Zie agenda op pagina 12.
- **Docenten** Rabbijn Moshe en Channa Stiefel

Zoomles voor dames

Channa Stiefel geeft regelmatig zoomlessen voor dames. Heeft u interesse om deze lessen te volgen? Stuur dan een e-mail om uzelf aan te melden.

- **Wanneer** Elke week op zondagavond om 20:00 uur
- **Docent** Channa Stiefel
- **Aanmelden** Via cfstiefel@gmail.com
- **Kosten** Gratis

Cake, koffie & voedsel voor de ziel

We hebben regelmatig interactieve lessen voorafgaande de Sjabbat sjoeldiensten met inspirerende lessen over verschillende Tora gerelateerde onderwerpen onder het genot van lekkere cake of ruggelach en koffie.

- **Wanneer** Regelmatig op Sjabbatochtend. Houd onze wekelijkse nieuwsbrief of website in de gaten voor de exacte data en onderwerp van de week.
- **Docenten:** Oshie Kluwgant of Rabbijn Moshe Stiefel
- **Aanmelden** Niet nodig, kom vrijblijvend langs
- **Kosten** Gratis

CHABAD FLEVOLAND

CHANOEKA

VIERING IN ALMERE**Eregastspreker:****Loco-burgemeester Kees Alhes****Live muziek & lekkernijen****ZONDAG 29 DECEMBER 2024 | 17:00 UUR****STADHUISPLEIN ALMERE CENTRUM**

ACTIVITEITEN AGENDA EERSTE KWARTAAL 2025

Eind december 2024:

Sjabbat 28 december om 10:00 uur
Sjoeldienst, gevolgd door speciale Chanoeka kiddoesj

Zondag 29 december om 17:00 uur
Chanoekaviering stadhuis Almere

Maandag 30 december om 17:30 uur
Chanoekaviering stadhuis Lelystad

29-31 december
Fondswerving campagne
charidy.com/chabad-flevoland

Woensdagavond 1 januari om 19:15 uur
Chanoekaviering dames

Januari, februari en maart 2025:

Zondagochtend Joodse les kinderen om 10:30 uur (data onder voorbehoud):
5 en 19 januari
2 en 16 februari
2, 16 en 30 maart

Elke zondagavond dameslessen via zoom om 20:00 uur, behalve op:
12 januari en 23 februari

Maandelijks maandagochtend sjoeldiensten om 8:30 uur
20 januari
17 februari
3 maart

Dinsdagavond parsja (of Joodse feestdagen) zoomles om 21:00 uur
(Data onder voorbehoud en worden via de wekelijkse nieuwsbrief bevestigd):
7 januari
21 januari
4 februari
18 februari
4 maart (Poeriem les)
18 maart

Sjabbatochtend om 10:00 uur

Iedere Sjabbat (soms eerst een kort les) een sjoeldienst gevolgd door een gezellige kiddoesj met uitzondering van 1 keer per maand.

We hebben GEEN sjoeldienst op de volgende data:

- 11 januari
- 22 februari
- 22 maart

Extra activiteiten:

Sjabbatochtend 25 januari
Bar Mitswa viering van Thomas Vos

26 januari om 15:00 uur
Jaarvergadering

Woensdagavond 29 januari om 19:45 uur
Sociale bijeenkomst, programma afhankelijk van UW ideeën. Mocht er geen ideeën komen, dan wordt het een bowlingavond

Vrijdagavondviering 7 februari
17:15 uur Sjabbat kaarsjes aansteken
17:50 uur Kabbalat Sjabbat sjoeldienst
18:20 uur kiddoesj en diner

Woensdagavond 12 februari om 19:30 uur
Toe Bisjwat viering

Sjabbat 15 februari
Lezen van de Tien Geboden en speciale kiddoesj aangeboden door Peter Aalsters i.v.m. de jaartijd van Devora Aalsters

Donderdagavond 13 maart
Ingaande Poeriem
19:05 uur Sjoeldienst en Megilat Esther
19:45 uur Poeriem feest

Vrijdagochtend 14 maart
Poeriem
10:00 uur Sjoeldienst en Megilat Esther

Chanoeka artikelen

Muts (€ 22) Auto-vlag (€ 10) Stickers (€ 5)
Party-bril (€ 4) Polsbanden* (€ 2,50)
*polsbanden worden ook (gratis) uitgedeeld bij viering 29 dec.

Chanoeka sets

Nu verkrijgbaar voor slechts € 3,50*
* Maar: indien u toezegt deze iedere avond van Chanoeka te gebruiken, dan ontvangt u deze gratis van ons!

Er is ook een Chanoeka set met olijfolie kant-en-klaar in glaasjes voor € 25

Stuur ons een email naar chabadflevo@gmail.com

CHANTAL KEUNE UIT ALMERE – JOODSE GEMEENTE ALMERE

CHANTAL: 'IK ONTDEKTE PAS ALS TIENER DAT IK JOODS WAS'

Chantal Keune (32) met haar zoon Quincy uit Almere

Pas als tiener ontdekte Chantal Keune (32) dat ze Joods was. 'Wij wisten daar eerst heel lang niets vanaf omdat mijn Amsterdamse overgrootmoeder er nooit over sprak. Zij is in de oorlog gered doordat ze getrouwd is met een niet-Joodse man. De rest van haar leven heeft ze haar afkomst doodgezwegen, mijn overgrootvader was namelijk bang dat er weer een Holocaust zou komen. Omdat in onze familie het Joodszijn zo lang verzwegen is, vind ik het spannend om wel openlijk te vertellen dat ik Joods ben. Gelukkig steunde mijn niet-Joodse vader onze zoektocht van harte. Hij ging soms zelfs mee naar de sjoel, daar werd hij met open armen ontvangen.'

'Mijn overgrootmoeder wilde wel over haar afkomst en haar oorlogservaringen praten, maar mijn overgrootvader verbood dat. Hij vond dat te gevaarlijk en hij wilde ook niet aan die tijd herinnerd worden omdat het teveel pijn deed. Veel van mijn overgrootmoeders familieleden zijn namelijk vermoord, alleen haar zus en een neef hebben het overleefd.'

Door die nare geschiedenis associeerde ze Joodszijn met gevaar. Die joeg haar nog altijd angst aan. 'Mijn moeder vertelde weleens dat ze altijd haar post door de wc spoelde zodat ze niet zouden weten wie ze was en ze hamsterde altijd eten, dat kwam door de hongerwinter die ze had meegemaakt.'

'Mijn oma Carla is in 1944 in de onderduik geboren, mijn overgrootmoeder zat ondergedoken bij schoonfamilie. Die bevalling moet heel spannend zijn geweest, maar het is gelukkig allemaal goed gegaan. Het zorgen voor de baby gaf mijn overgrootmoeder hoop, het heeft haar door die moeilijke tijd heen gesleept. Mijn oma Carla is uiteindelijk naar Almere verhuisd. Mijn vader was erg geïnteresseerd in stambomen en zocht die van mijn moeder uit. Hij ontdekte dat overgrootmoeder Mien bij haar geboorte ingeschreven was bij het rabbinaat. Hij heeft die formulieren opgevraagd en met die informatie zijn we naar rabbijn Moshe Stiefel gegaan. Die heeft het uitgezocht en op die manier zijn we erachter gekomen dat we inderdaad allemaal Joods zijn. Betty IIsar, een vriendin die bij mijn oma Carla in de straat woonde, nam ons mee naar de koffieclub op woensdagochtend.'

Interessant

'Ik was een beginnende puber, een jaar of tien, maar net als mijn ouders en zus vond ik het allemaal heel interessant. We gingen naar de sjoel van Chabad Flevoland en hun vrijdagavondmaaltijden bij het inluiden van de Sjabbat. Mijn moeder Anita Peters is meteen als vrijwilligster aan de slag gegaan, zo zet ze bijvoorbeeld alles klaar voor evenementen. Dat is haar lust en haar leven. Channa heeft mij ook gevraagd om te helpen, maar het moet dan eerst iets rustiger worden in mijn leven, ik heb nu drie jonge kinderen en een drukke baan. Als ze wat ouder zijn wil ik ook graag zelf naar Joodse les.'

'De ontvangst bij Chabad was heel fijn, het zijn hele lieve mensen en we voelden ons direct welkom. Mijn vader ook, terwijl die katholiek gedoopt is. Als we vroeger op vakantie gingen, bezochten we in het buitenland alle oude kerken omdat mijn vader dat zo geweldig vond. Maar nadat we wisten dat we Joods waren, gingen we op zoek naar synagogen. In Boedapest bezochten we de op één na grootste synagoge ter wereld, daar passen wel drieduizend bezoekers in. Ook al was het snikheet, we gingen toch, we wilden zo graag iets van onze wortels weten. Soms vind ik het wel jammer dat wij er zo laat achter gekomen zijn dat we Joods zijn. Dan had ik er meer mee kunnen doen dan nu. Het is lastig om op latere leeftijd je leefstijl om te gooien en streng Joods te gaan leven.'

Op zoek in alle vrijheid

'Ik vind het knap dat onze ouders ons nooit iets hebben opgedrongen. Ze lieten ons altijd vrij om er iets mee te doen. Als ze ons gedwongen hadden meteen streng Joods te gaan leven, was het niets geworden. Maar nu gingen we in alle vrijheid op zoek. Het is er nog niet van gekomen om op Joodse les te gaan. Ik ben een poosje een rebelse puber geweest die nergens zin in had, ook niet in de sjoel, maar later ging ik wel weer. Ook voor mijn kinderen is het belangrijk en leuk om te weten wat Joodszijn is en inhoudt. Chabad is heel open en vriendelijk en iedereen is welkom. Ik mocht ook altijd vriendinnetjes meenemen die totaal niet Joods waren, als ik zelf maar kwam haha.'

'Ik heb geen bat mitzwa gedaan. Maar ik steek wel vaak kaarsjes aan voor de Joodse feestdagen. Het huis van mijn moeder is gezegend en zij heeft een mezoeza. Ik heb getwijfeld om dat ook te doen. Alleen vind ik het een beetje eng mijn huis zo herkenbaar Joods te maken. Zo ben ik onlangs nog uitgescholden omdat iemand mijn ketting met Davidster zag. In onze familie is het Joodszijn decennialang verzwegen, het is spannend om er nu openlijk voor uit te komen. Ook al houd ik me ver buiten alle discussies over Israël en de oorlog in Gaza. In sommige kringen zijn Israëli's zo ongeveer de meest gehate bevolkingsgroep in Almere op dit moment.'

Keppeltje mee naar school

Die aarzeling komt op meerdere momenten naar voren. 'Vorig jaar mocht mijn oudste zoon Quincy iets meenemen naar school dat te maken had met zijn afkomst. Na lang twifelen hebben we toch een keppeltje meegegeven en ook Surinaamse maizenakoekjes, mijn vriend Imro is namelijk Surinaams. Maar ik heb de school wel eerst een berichtje gestuurd om ze op de hoogte te stellen. Als er commotie zou ontstaan dan zou dat jammer zijn, dit zijn gewoon wel zijn Joodse wortels. Vervelend dat het zo moet, het is leuker als we gewoon met zijn allen in vrede kunnen samenleven', verzucht Chantal.

Ze voedt de kinderen bewust op met het Jodendom. 'De kinderen gaan naar Joodse les en we steken kaarsjes aan bij bepaalde Joodse feestdagen. Ook letten we heel streng op het eten. Er komt hier geen varkensvlees in huis, zelfs Imro eet inmiddels veganistische snoepjes omdat daar geen gelatine in zit. Varkensvlees is niet alleen treife (niet-koosjer), ik werd er vroeger ook altijd een beetje ziek van als ik het at. Volgens de Surinaamse uitleg van Imro komt het omdat het voor mij verboden is, dat mijn lichaam dat op een of andere manier aanvoelt. Ik vind dat wel een mooie zienswijze en ik denk dat er wel een kern van waarheid in zit. Net als mijn vader is ook Imro rooms-katholiek. Hij gaat weleens met zijn moeder naar de kerk. Als onze kinderen mee willen, mag dat, ik wil ze net als mijn eigen ouders niets opdringen en ze zelf de keuze laten.'

Besnijdenis

Toch is ze daar op een ander punt wel op teruggekomen. 'Toen Quincy negen jaar geleden geboren was, kwam rabbijn Moshe Stiefel langs om te vragen of we hem wilden laten besnijden. Ik heb alleen een zus en we hadden nog nooit een besnijdenis binnen de familie meegemaakt. Het voelde zo vreemd voor mij dat ik besloot Quincy later zelf die beslissing te laten nemen. En daar heb ik nu spijt van. Want binnenkort moet hij waarschijnlijk vanwege medische redenen alsnog besneden worden.'

Volgens de Surinaamse uitleg een logisch gevolg omdat voor Joden een briet mila verplicht is. En ik geloof daar ook wel in, ik had het toen moeten doen.'

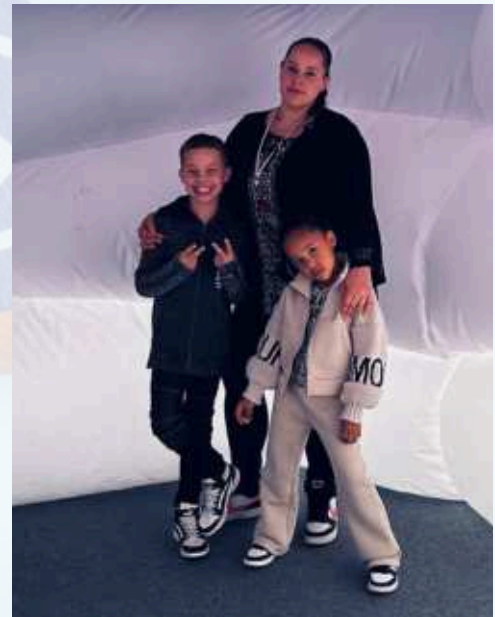
'Eén voordeel, hij is dan al besneden als hij over een paar jaar Bar Mitswa wil worden. Dat leek Quincy wel interessant, tot hij hoorde dat hij dan veel moet leren om goed uit de Tora te kunnen lezen. Maar toen we vertelden dat we een groot feest gaan vieren, klonk het toch weer aantrekkelijk. We moeten het er nog eens goed over hebben. Hij krijgt dan ook een Joodse naam. Onze dochters hebben wel Joodse namen; Chanaya heet Sara en onze baby Ysabeau Naomi. Zij kreeg haar naam heel toepasselijk tijdens afgelopen Sjawoet (Wekenfeest) dan wordt ook het verhaal van Roet en Naomi gelezen. Helaas lag ze toen in het ziekenhuis, maar gelukkig knapte ze snel weer op.'

Vrolijk en positief

'Mijn vader was erg geïnteresseerd in de Tweede Wereldoorlog en las er veel over; ik heb al zijn boeken nog. Hij bracht ook bezoeken aan concentratiekampen, wij durfden niet mee. Na het overlijden van mijn vader tien jaar geleden heb ik zijn assurantiebedrijf overgenomen. Als zelfstandig ondernemer kan ik veel thuiswerken, ideaal met drie kleine kinderen. Mijn moeder past elke week één of twee dagen op ze. Echt geweldig.'

'Ik ben nog nooit in Israël geweest. Ondanks mijn vliegangst wil ik wel graag. Ik vind Poeriem het leukste feest, het is lekker vrolijk en positief, daar houd ik van. Tijdens andere feesten ben ik wat minder vaak aanwezig, ik heb het druk met mijn werk en de kinderen. Maar als ik er ben, geniet ik net zoals de kinderen van de gezellige sfeer. Zo vond ik het Loofhuttenfeest ook weer erg leuk. Mijn wens voor de Joodse gemeente is dat we met zijn allen een grote crowdfunding doen en dan geld inzamelen voor een prachtig en groter synagogegebouw. Verder hoop ik dat Channa en rabbijn Moshe doorgaan met hun goede werk en dat er nog veel nieuwe Joodse Flevolandse betrokken mogen raken bij de Joodse Gemeenschap en dat we de liefde mogen delen.'

Tekst: Alice ten Napel

Chantal Keune met Quincy en dochter Chanaya

Chanaya, Quincy en baby Ysabeau.

Chanoeka bezoek van onze rabbijnen

Heeft u hulp nodig bij het aansteken, of bent u alleen en wil u de menorah graag samen aansteken met anderen?

Rabbijnen Stiefel en Shusterman (en hun kinderen) komen graag bij u langs om samen met u de Chanoeka lichten aan te steken.

We horen graag van u!

Heeft u geen menorah voor Chanoeka? Geen probleem, we stellen gratis menorot en kaarsjes beschikbaar (zie elders in deze nieuwsbrief)

Chanoeka handleiding

25 december 2024 tot en met 2 januari 2025

ב"ה

De geschiedenis van Chanoeka

Onder Syrische heerschappij

Tijdens Chanoeka herdenken we ieder jaar de gebeurtenissen die bijna 2.200 jaar geleden in Jeruzalem tijdens de Tweede Tempelperiode plaatsvonden. De Tempel was herbouwd door de groep Joden die vanuit de Babylonische ballingschap teruggekeerd waren naar het land Israël. De Joden vielen nog wel onder het overheersende gezag. Aanvankelijk was dat het Perzische keizerrijk en later Alexander de Grote. Na Alexanders dood verdeelden zijn generaals zijn reusachtige rijk. Vervolgens ontbrandde er een strijd waarin alle volkeren van het Midden-Oosten werden meegezogen. Uiteindelijk kwam Israël onder het gezag van Egypte te vallen en weer later zwaaide het Syrische koningshuis van de Seleuciden de scepter.

De krankzinnige

In het begin regeerden de Seleuciden nog wel vriendelijk, maar dat veranderde bij het aantreden van een nieuwe koning, Antiochus IV. Die begon een bloedige oorlog tegen de Joden. Deze oorlog vormde niet alleen een bedreiging voor het fysieke bestaan van de Joden, maar ook voor hun spirituele leven. Tijdens de jaren van Griekse en andere overheersingen hadden veel Joden zich geassimileerd en aangepast aan de vergriekste, hedonistische manier van leven. Deze Joodse Hellenisten toonden zich bereidwillige pionnen in het plan van Antiochus om ieder spoor van de Joodse religie te vernietigen.

Er volgde een bestorming van de tempel, die werd ontwijd en van alle schatten beroofd. Talloze onschuldige mensen werden afgeslacht; de overlevenden kregen hoge belastingen opgelegd. Antiochus ontheiligde de tempel zo verschrikkelijk dat hij een afgodsbeeld van Zeus op het Heilige Altaar plaatste. Onder dreiging van de doodstraf dwong hij de Joden om voor dit beeld te buigen. Hij verbood de heilige Joodse tradities, zoals de Sjabbat en de brit mila (besnijdenis). Antiochus ging zelfs zo ver, dat hij zichzelf tot god uitriep. Hij noemde zichzelf Antiochus Epiphanes, Antiochus de goddelijke. Maar zijn eigen onderdanen bespotten hem en noemden hem Antiochus Epimanes, Antiochus de krankzinnige.

Het keerpunt

In iedere stad verrezen altaren met beelden van Griekse goden en godinnen. Soldaten dwongen Joden om offers te brengen en andere immorele handelingen uit te voeren die gangbaar waren binnen de Griekse cultuur. De grip van de soldaten van Antiochus op het Joodse volk nam steeds meer toe, daardoor dreigde het Jodendom van de Tora en de Traditie verloren te gaan. Tot er iets bijzonders gebeurde. In Modi'in, een dorpje ten westen van Jeruzalem, verrichtte de dappere Mattitjahoe een heldendaad en dat bracht de grote ommekeer.

Als leider van de familie van de Chasjmonaiem weigerde Mattitjahoe op de eisen van de Syrische soldaten in te gaan. Hij tartte ze door de afgodendienaars te doden en de afgodsbeelden te vernielen. Samen met zijn vijf zonen viel hij de soldaten aan. Met de uitroep "Dat allen die met G-d zijn, mij zullen volgen" trok hij zich met een toenemend aantal aanhangers terug in de heuvels. Daar vormde hij een strijdmacht om daarmee Antiochus te weerstaan en de onderdrukking te beëindigen.

De guerillastrijd

Het leger van Mattitjahoe nam dagelijks in aantal en kracht toe. Na de dood van Mattitjahoe nam zijn zoon Jehoeda de Makkabeeër het bevel op zich. Op het wapenschild stonden de woorden: "Wie onder de de machtigen is gelijk aan U, de G-d?" Jehoeda viel in het holst van de nacht de Syrische troepen aan en slaagde erin ze uiteen te drijven. Daarna trok Jehoeda's leger zich snel weer terug in de heuvels. Met een groep van slechts zesduizend soldaten versloeg hij het zwaar bewapende leger van wel liefst zevenenveertigduizend Syriërs. Woedend stuurde Antiochus een nog grotere strijdmacht achter hen aan. Maar gedurende een miraculeuze veldslag in Beet Tzoer versloegen de Joodse strijdkrachten ook dit leger.

Van Beet Tzoer trok het Joodse leger op naar Jeruzalem, bevrijdde de stad en heroverde de Heilige Tempel. De Joden verwijderden de gruwelijke afgodsbeelden, herbouwden het Heilige Altaar en maakten alles gereed om de Tempeldienst te kunnen hervatten.

Chanoeeka handleiding

ב"ה

25 december 2024 tot en met 2 januari 2025

Bij die religieuze handeling hoorde ook het dagelijks aansteken van de menorah. Echter, er bleek nog slechts één klein kruikje met reine olijfolie te zijn overgebleven, de inhoud ervan was net genoeg om de menorah één dag te laten branden. Het maken van nieuwe olie zou meer dan een week kosten. Toch staken de Makkabeeërs vol vertrouwen, met vreugde en dankbaarheid de menorah aan met het kleine beetje olie dat ze gevonden hadden. Zo wijdden zij vol eerbied de Tempel weer in. En opnieuw gebeurde er een wonder. Net zoals het geloof van de Joden niet was opgebrand, brandde de olie van de menorah niet na één dag al op. Integendeel, de vlammen bleven acht volle dagen helder branden. Het was als eeuwige herinnering aan deze wonderbaarlijke overwinning die een einde had gemaakt aan de religieuze vervolging.

Chanoeekawetten en -gebruiken

Hoe steek je de lichten aan?

- Steek de lichten elke avond van Chanoeeka aan.
- Kijk op het schema hieronder hoeveel lichten je aansteekt en in welke volgorde je dat doet.

- Gebruik zuivere olijfolie of kaarsen, groot genoeg om minimaal een half uur te branden.
- Gebruik de sjamasj, een extra kaars, om de lichtjes mee aan te steken, en zet deze op zijn speciale plaats.
- Bij het aansteken van de Chanoeekalichten moeten, zo mogelijk, alle leden van het gezin aanwezig zijn. Alleenstaanden die op zichzelf wonen moeten de menorah in hun eigen woonruimte aansteken.
- Zeg vóór het aansteken de berachot (zegeningen) en zing na het aansteken Haneerot Halaloe en Ma'oz Tsoer.

Schema voor het aansteken van de lichten

25 kislew – Woensdagavond 25 december	
26 kislew – Donderdagavond 26 december	
27 kislew – Vrijdagmiddag 27 december	
28 kislew – Uitgaande Sjabbat 28 december	
29 kislew – Zondag 29 december	
30 kislew – Maandagavond 30 december	
1 tewet – Dinsdagavond 31 december	
2 tewet – Woensdagavond 1 januari 2025	

- Steek de menorah bij het raam of de deur aan. Als je het bij de deur doet, dan doe je dat bij de linker deurpost tegenover de mezoëza.
- Op vrijdagmiddag steek je de menorakaarsen op tijd aan, dat is vóórdat de Sjabbat begint. Pas na het aansteken van de Chanoeekakaarsen steek je Sjabbatkaarsen aan. De volgende avond, uitgaande Sjabbat, maak je eerst havdala en pas daarna zet je de menorah klaar en steek je de kaarsen aan.

Chanoeka handleiding

25 december 2024 tot en met 2 januari 2025

Berachot (zegeningen)

Men zegt de volgende berachot:

Baroech atta Ado-naj Ello-heenoe mèlech ha'olam
a'sjer kide'sjanoe bemits'wotav we'tsiwanoe lehadliek neer Chanoeka

Baroech atta Ado-naj Ello-heenoe mèlech ha'olam
sje'asa nisiem la'awoteenoe bajamiam heheem bizeman hazè

De eerste avond zegt men tevens:

Baroech atta Ado-naj Ello-heenoe mèlech ha'olam
sjèhèchèjanoe wekiejemanoe wehigie'anoë lizeman hazè

Speciale gebeden

Gedurende de acht dagen voegen wij 'Al Hanissiem' toe in de Sjemone Esree, het staande gebed, dat doen we 's avonds, 's ochtends en 's middags. En eveneens bij het bensjen, het dankgebed na de maaltijd. Tijdens het ochtendgebed spreken wij ook heel Halleel uit. Bovendien wordt er in de sjoel uit de Tora gelezen.

Bekendmaken van het wonder

We plaatsen de menora zo dat deze zichtbaar is vanaf de straat, dus voor het raam of, zoals in Israël veelal de gewoonte is, bij de buitendeur. De reden hiervan is dat wij bekendheid willen geven aan de wonderbaarlijke overwinning van de 'weinigen op velen'. De Tempel werd opnieuw ingewijd en men kon weer zijn Joodse plichten nakomen. De geestelijke overwinning was van grotere betekenis dan de militaire overwinning.

Chanoekageld

Met Chanoeka bestaat de gewoonte om alle kinderen 'Chanoekagelt' te geven en/of cadeautjes. Deze mooie gewoonte vergroot het blijde en feestelijke gevoel van de kinderen. Laat de kinderen van dit geld wat afstaan voor goede doeleinden: tzedaka.

De menora in het openbaar

Het Chanoekavoorschrift van het aansteken van de menora is uniek. Het is het enige voorschrift dat men verplicht is naar buiten toe bekend te maken. Met die gedachte in het achterhoofd drong de Lubavitcher Rebbe erop aan om menorot op openbare plaatsen aan te steken. Zo kan iedereen die de heldere lichten ziet geïnspireerd raken door de boodschap van religieuze vrijheid.

Een chassidisch inzicht

De Chanoekalichten symboliseren het spirituele licht van Tora en Mitswot. Wij steken de lichten aan zodra het duister valt. Zij verlichten het huis om te laten zien dat wij niet ontmoedigd moeten raken door de heersende 'geestelijke duisternis', want zelfs een klein licht verdrijft veel duisternis.

Bovendien is het nodig de Chanoekalichten op zo'n manier aan te steken, dat hun licht buiten zichtbaar is. Het is dus onvoldoende om slechts ons eigen huis met het licht en de warmte van het Jodendom te vullen, het is ook noodzakelijk om dit te delen met de omgeving buiten. In het bijzonder de Joodse gemeenschap!

Er is nog een opvallend punt wat betreft de Chanoekalichten, namelijk dat het licht van de vorige avond niet voldoende is. Elke avond voegen wij een nieuw licht toe. Dit leert ons dat hoe goed onze religieuze naleving van de mitswot vandaag ook moge zijn, wij het morgen toch nog beter moeten doen door steeds meer goede daden en mitswot aan ons dagelijks leven toe te voegen.

De Chanoekatrendel

De trendel is een vierkante draaitol, ook wel sewiewon genoemd. Op iedere kant staat een Hebreeuwse letter: noen, gimmel, hee en sjen. De letters staan voor de uitdrukking: 'Nes gadol haja sjam', een groot wonder gebeurde daar.

Het is een traditioneel, vrolijk en levendig spel. Elke speler begint met wat snoepjes, nootjes of iets anders lekkers. Iedereen doet een inleg in de pot. De spelers mogen om de beurt de trendel draaien. Noen = niets. Gimmel = ganz, je wint de hele pot. Hee = half, je wint de halve pot. Sjen = sjaleem, je moet betalen aan de pot.

Maar wat is eigenlijk de oorsprong van dit gebruik? Tijdens de onderdrukking van de Syriërs was het leren van Tora een misdaad die met gevangenschap of de dood werd bestraft. Toch leerden de kinderen in het geheim Tora. Wanneer er Syrische patrouilles werden gesignaleerd, deden zij net alsof zij een onschuldig spelletje met een toltetje speelden!

Joodse data en gebruiken

Januari - maart 2025

ב"ה

1 januari ~ 1 Tewet

Rosj Chodesj

Deze dag is het Rosj Chodesj – het begin van de nieuwe Joodse maand Tewet (tevens ook de zevende dag van Chanoeka.)

2 januari ~ 2 Tewet

Laatste dag Chanoeka

Deze dag is "Zot Chanoeka" - de achtste en laatste dag van Chanoeka.

10 januari ~ 10 Tewet

Vastendag

Deze dag is de vastendag van Tien Tewet, de dag waarop de eerste stap is genomen die heeft geleid tot de verwoesting van de Heilige Tempel. In Almere begint het vasten om 6:48 uur en eindigt om 17:27 uur.

30 januari ~ 1 Sjewat

Rosj Chodesj

Deze dag is het Rosj Chodesj – het begin van de nieuwe Joodse maand Sjewat.

8 februari ~ 10 sjewat

Jaartijd vorige Lubavitcher Rebbe

Overlijdensdatum van de vorige Lubavitcher Rebbe in 1950. Precies een jaar later is op dezelfde datum de 'huidige' Lubavitcher Rebbe (1902- 1994) officieel de leider geworden van Chabad Lubavitch. Omdat het leiderschap van de Rebbe – dat op deze dag begon – zo'n grote invloed had (en nog steeds heeft) op het versterken van Jodendom in bijna elk land ter wereld door het sturen van sjloechem – gezanten – om het Jodendom te versterken, wordt deze dag door velen 'gevierd' en tegelijkertijd ook herdacht.

13 februari ~ 15 Sjewat

Toe Bisjwat

Nieuwjaar van de bomen.

Het is gebruikelijk op deze dag om veel vruchten te eten, vooral de vijf speciale vruchten van Israël, namelijk druiven, vijgen, granaatappels, olijven en dadels. Sommigen hebben de gewoonte om minstens 15 vruchten te eten.

28 februari en 1 maart ~

30 Sjewat en 1 Adar

Rosj Chodesj

Deze twee dagen – de laatste dag van Sjewat en de eerste dag van Adar – zijn Rosj Chodesj, het begin van een nieuwe Joodse maand. Over de maand Adar wordt gezegd dat we al vanaf het begin van de maand de vreugde steeds vergroten in verband met Poeriem.

7 maart ~ 7 Adar

Verjaardag en jaartijd van Moshe Rabbenoe (Mozes)

De jaartijd is de overlijdensdatum. Sommigen – bijvoorbeeld de leden van een chewra kadisja – hebben de gewoonte om op deze dag te vasten.

8 maart ~ 8 Adar

Parsjat Zachor

Op de Sjabbat voor Poeriem wordt er een extra stuk uit de Tora gelezen – 'Zachor' – het enige deel uit de Tora dat voor iedereen een TORA gebod verplicht is om te horen. De Tora lezing wat elke week wordt gelezen is eigenlijk geen TORA gebod, maar een (verplichte) GEWOONTE. Daarom doen we extra moeite om iedereen (ook kleine kinderen) naar deze sjoeldienst te laten komen.

13 maart ~ 13 Adar

De vastendag van Esther

De vastendag van Esther zal dit jaar plaatsvinden op donderdag 13 maart vanaf 5:10 tot 19:14 uur.

(13 en) 14 maart ~ 14 Adar

Poeriem

Zie pag 20,21 en 22

15 maart ~ 15 Adar

Sjoesjan Poeriem

De dag na Poeriem wordt Sjoesjan Poeriem genoemd en in Jeruzalem wordt Poeriem op deze dag gevierd.

Column van Opperrabbijn Jacobs

Waak ervoor te (ver)oordelen over een vlam van een zuivere bron.

Het klopt dat de Hellenistische heerschappij het niet toeliet dat de Joden op hun eigen Joodse manier wilden leven. Het is juist dat het kleine groepje Maccabeeërs de strijd aanbod met de Griekse overheersing en keihard weigerde om mee te doen met de Hellenistische manier van doen en laten, die alles liet draaien om het welzijn van het lichamelijke. En het is ook waar dat op Chanoeka, het Inwijdingsfeest, de Joden hun vrijheid van G'dsdienst heroverden.

Maar het is pertinent onjuist om de vrijheid van G'dsdienst, die de Maccabeeërs wisten te verwerven, te verbreden tot een alomvattende en mondiale vrijheid van denken. Vrijheid kent zijn beperkingen en zijn grenzen, zoals ook democratie zijn beperkingen moet hebben. Als democratie misbruikt gaat worden om andersdenkenden te elimineren... als vrijheid betekent dat respect voor de medemens niet meer van kracht is... als er een zienswijze ontstaat die de mens tot G'd wil verheffen en hem het recht geeft te oordelen over leven en dood... dan is dat niet de vrijheid waarvoor de Maccabeeërs streden.

Vrijheidsgrenzen

De vrijheid van G'dsdienst kent grenzen en juist daarom is het een echte vrijheid. Maar als we naar de Menora kijken zien we niet alleen de geschiedenis van toen met vertaalslagen naar de huidige samenleving. Het is geen fakkel die brandt in de Menora, maar het zijn kleine zuivere en kwetsbare vlammetjes. Vlammetjes die, naast de grote geschiedenis, ook de individuele mens met zijn emoties demonstreren.

Een vierentwintigjarige jongen roept, terwijl hij uit het raam van de trein kijkt, luidkeels: 'Pa, kijk, de bomen verliezen van ons, want wij gaan veel sneller!' De vader kijkt naar zijn zoon vol zichtbare vreugde en met een innige glimlach. Een jong stelletje, dat in dezelfde coupé van de trein zit, kijkt verbaasd naar de reactie van de vader. Zij begrijpen niet dat de vader de infantiele opmerking met een glimlach afdoet, maar komen tot de trieste conclusie dat de volwassen ogende zoon lijdt aan een ernstige psychische stoornis. Een tijdje later brult de zoon geëmotioneerd: 'Papa, de wolken in de lucht gaan net zo snel als onze trein!'

Onbeschrijflijk wonder

Het stelletje kan nu zijn mond niet meer houden en zegt tegen de vader: 'Mijnheer, we willen ons niet bemoeien met uw zoon en met zijn gezondheid, maar het zou verstandig zijn om met hem naar een goede dokter te gaan, bij voorkeur naar een psychiater.' 'Oprechte dank voor jullie advies, reageert de vader, maar mijn zoon komt net terug van een verblijf van enige weken in het ziekenhuis en heeft een ingewikkelde behandeling ondergaan. Niet van een psychiater, maar van een neuroloog. In jullie optiek vertoont mijn zoon een afwijkend en gestoord gedrag. Maar jullie moeten weten dat mijn zoon vanaf zijn geboorte blind was. Vandaag is de eerste dag in zijn leven dat hij kan zien! Voor mij is het een onbeschrijfelijk wonder!' Het jonge stelletje schoot vol tranen, was volkomen verbouwereerd en tegelijkertijd vol schaamte over hun foutieve en kwetsende opmerking.

Vlammetje

Ieder mens heeft in zich een vlammetje. En ieder vlammetje is uniek. Ieder vlammetje heeft ook een eigen geschiedenis. De Menora wordt aangestoken voor het raam, als het buiten donker is. Meestal zijn alleen de vlammetjes zichtbaar, maar de olie en ook het lontje onttrekt zich aan het gezichtsveld. Waarvandaan het mooie warme lichtje komt, is dus eigenlijk onbekend. Maar tegelijkertijd, zo luidt de Joodse wet, als het vlammetje het resultaat is van een brandstof met een onfrisse geur, dan kan hiermee de Menora niet worden verlicht. Met andere woorden: Als de uitstraling van de medemens afkomstig is van een stinkende bron, dan is het ogenschijnlijk positieve licht niet-koosjer. Maar als de bron zuiver is, ook als wij het lontje en de brandstof niet kunnen zien, de geschiedenis is ons onbekend, dan moeten wij ervoor waken om te (ver)oordelen.

Dit leert ons het licht van de Menora, ook en juist anno 5785 -2024!

Opperrabbijn Binyomin Jacobs

Poeriemhandleiding

14 adar, 5785

13 - 14 maart 2025

De geschiedenis van Poeriem

Gevaar in Ballingschap

Het Joodse moreel stond op een bijzonder laag niveau. De Tempel in Jeruzalem was verwoest, het Joodse land bezet en de bevolking was al bijna zeventig jaar verspreid over vreemde landen. Het door de profeten voorspelde einde van de ballingschap was nog niet gekomen en assimilatie, het aanpassen aan de omgeving, betekende een groot gevaar.

Uitgerekend verscheen er in die tijd een vijand op het toneel met het misdadige plan om de Joden te vermoorden. Deze keer was het Haman, een afstammeling van het volk Amalek, dat had het Joodse volk eens uit haat lafhartig aangevallen. Haman beraamde zijn plan om voor eens en altijd 'het Joodse probleem' op te lossen, namelijk: door alle Joodse mannen, vrouwen en kinderen op één dag uit te roeien.

De Joden bij elkaar brengen

En zonder de tussenkomst van de Jood Mordechai en de dappere daad van koningin Esther was dat snode plan bijna gelukt. Mordechai, een afstammeling van koning Sjaol en een raadsheer van koning Achasjwerosj, onderkende het gevaar. Gehuld in rouwkleiding en bestrooid met as ging hij naar de poort van het paleis. Daar riep hij de Joden op om zich te verenigen en terug te keren naar het leven van de Tora en de Traditie. Zijn nicht Esther, die intussen koningin van het Perzische rijk was geworden, liet hem roepen om te vragen waarom rouwkleiding droeg. Mordechai gaf haar de opdracht om naar de koning te gaan om te pleiten voor haar eigen volk. Esther was bang om te gaan, wie ongevraagd bij de koning kwam, kreeg de doodstraf, tenzij de koning je de gouden scepter toestak. Al gauw zag Esther in dat zij geen andere keuze had en besloot ze toch te gaan. 'Als ik omkom, kom ik dan maar om', zei ze dapper. Ze riep alle Joden in Sjoesjan op om samen met haar drie dagen te vasten en tesjoewa (berouw en inkeer) te doen. Vervolgens ging ze onuitgenodigd naar de koning.

Overwinning

Het is een geschiedenis van grote moed en zelfopoffering. Vooral van koningin Esther en van Mordechai, maar uiteindelijk ook van het hele Joodse volk. Want gedurende de periode van een heel jaar was er niet één Jood die ervoor koos zich te laten bekeren tot een andere religie, zelfs niet om het eigen vege lijf te redden. Het volk was gemotiveerd en geheel en al bereid terug te keren tot een leven van de Tora en de mitswot.

En gedurende dat jaar, vanaf Hamans besluit tot de vastgestelde dag van de uitvoer van het moordplan op de Joden, nam het geloof en de bereidheid steeds meer in kracht toe.

Als gevolg daarvan waren zij in staat tegen hun vijanden op te staan en hen op de dertiende van de maand Adar te verslaan, de dag dus die door Haman was bestemd voor de 'eindoplossing'. Het Joodse volk had zijn ware karakter getoond. Daarmee hadden de Joden het recht verdiend de ballingschap te verlaten, terug te keren naar het Joodse land en de Tempel te herbouwen.

Bajamien haheem, bazeman hazè.

Moge het in onze dagen ook zo zijn zoals het in die dagen was.

Poeriem toen en nu

Eén van de voorschriften van Poeriem is het (horen) lezen van de Megilla, de Rol van Esther, waarin het wonder van Poeriem wordt verteld. De Talmood vertelt ons dat degene die de Megilla van achteren naar voren leest, niet aan zijn verplichtingen voldoet. Onze geleerden leggen uit dat 'van achteren naar voren' niet alleen betekent in omgekeerde volgorde; maar ook dat degene die de Megilla leest als alleen maar een oud verhaal van wat eens is gebeurd, de essentie ervan mist. Het Poeriemverhaal is van directe betekenis voor onze hedendaagse wereld.

Haman toen en nu

Helaas, je hoeft niet lang te zoeken om Hamans erfgenamen in deze moderne tijd te vinden. Te allen tijde zijn er intriganten geweest die als streven hadden om het Joodse volk tot zondebok te maken en ons, de Hemel verhoede, van de aardbodem weg te vagen. Maar wanneer zij opstaan om ons te vernietigen, worden hun plannen verijdeld door de miraculeuze hand van G-d. Het meest treffende recente voorbeeld is de Golfoorlog die werd gevoerd in hetzelfde gebied waar de Poeriemgeschiedenis plaatsvond en die zegevierend werd beëindigd op... Poeriem!

Poeriemhandleiding

14 adar, 5785

13 - 14 maart 2025

Van Verlossing tot Verlossing

Gedurende onze eeuwenlange geschiedenis hebben wij steeds weer wonderen beleefd. Maar misschien is het grootste wonder dat wij ondanks eeuwen van vervolging nog steeds als Joods volk bestaan, dankzij G-d. Bijna tweeduizend jaar zijn wij in ballingschap, hopen op en biddend voor de uiteindelijke algehele Verlossing, die voorgoed een einde zal maken aan de ballingschap en het lijden. Moge de viering van Poeriem de komst van de Masjjeach bespoedigen. Wij verlangen naar zijn komst die vrede en voorspoed aan alle volkeren van de wereld zal brengen.

De 4 mitswot van poeriem

1. Luisteren naar de Megilla

Het woord megilla betekent rol. De Megilla van Esther vertelt over, zoals al eerder opgemerkt, Hamans plan om het Joodse volk te vernietigen en hoe dit plan op wonderbaarlijke wijze werd verijdeld. Om de miraculeuze gebeurtenissen van Poeriem opnieuw te beleven, luisteren wij naar het voorlezen van de Megilla.

Dat zal zijn op donderdagavond 13 maart (vanaf 19.14 uur) en nogmaals op vrijdag 14 maart overdag.

2. Geschenk voor de armen

Zorg voor arme mensen is het hele jaar een mitswa. Maar vooral op Poeriem is het een speciale mitswa om aan de armen te denken.

Het beste is het direct aan de armen te geven. Als u geen armen kent, doet u dan enkele muntstukken in een Tsedaka-busje waarvan de inhoud voor behoefte is bestemd.

In de Megilla wordt deze mitswa matanot la'ewjoniem genoemd.

Deze mitswa doen we op de dag van Poeriem zelf – dus op vrijdag 14 maart overdag.

3. Vrienden voedsel sturen

Poeriem legt de nadruk op de Joodse eenheid en vriendschap. Dit wordt tot uitdrukking gebracht door het zenden van geschenkjes in de vorm van voedsel aan vrienden en familieleden.

Gebruikelijk is tenminste twee soorten voedsel te sturen die direct gegeten of gedronken kunnen worden, zoals gebak, vruchten of drinken; een vriend aan een vriend, een vriendin aan een vriendin. In de Megilla wordt dit misjloach manot genoemd. Wij spreken vaak van sjlachmones.

Deze mitswa doen we op de dag van Poeriem zelf – dus op vrijdag 14 maart overdag.

4. Poeriemmaaltijd

Zoals alle feesten wordt ook Poeriem gevierd met een feestelijke maaltijd in de geest van Poeriem. Deze maaltijd eet men op de dag van Poeriem zelf – dus op vrijdag 14 maart overdag. Als u alleenstaanden kent, nodig hen dan uit.

Het is ook gebruikelijk om op Poeriem een extra borreltje of lechajiem te nemen. Deze gewoonte voegt vaak iets toe aan het vrolijke aspect van Poeriem. Meestal gebeurt dit tijdens de maaltijd.

In vele gemeenten (o.a. hier in Flevoland, in zowel Almere als Lelystad) wordt deze maaltijd overdag tijdens Poeriem gezamenlijk gevierd met de hele Joodse Gemeente.

Dit jaar zijn er afwijkende wetten met betrekking tot de viering van de Poeriemmaaltijd overdag. Poeriem begint namelijk op donderdagavond en eindigt op een vrijdagavond, ingaande Sjabbat. Daarom vindt de belangrijkste gemeenschappelijke viering op donderdagavond plaats. Maar iedereen moet ervoor zorgen om ook de echte mitswa op vrijdag op eigen gelegenheid te vervullen.

Meer wetten en gebruiken van poeriem

Het Vasten van Esther

Voor de zegevierende overwinning die de Joden behaalden, hielden ze de dag van gebed en vasten. Om dat te herdenken, vasten wij doorgaans op de dag vóór Poeriem. Deze vastendag heet Ta'aniet Esther. De vastendag valt dit jaar op donderdag 13 maart vanaf 5:10 uur 's ochtends tot 19:14 uur 's avonds.

Machatsiet Hasjèkel

Het is een traditie om drie munten van de helft van de nationale valuta (dus in Nederland, 3 x 50 cent munten) aan liefdadigheid te geven ter herinnering aan de halve sjekel die in de tijd van de Tempel door iedereen in de maand Adar werd gegeven. Dit wordt gewoonlijk in de sjoel gedaan, tijdens de middagdienst op de Vastendag van Esther. Daar waar er die dag geen sjoeldienst is, kan men deze mitswa ook thuis vervullen.

Al Hanissiem

Een speciaal gebed voor Poeriem dat begint met de woorden 'Al Hanissiem' (vanwege de wonderen) wordt in het Sjemone Esré (Staande Gebed) en in het Bensjen toegevoegd.

Betrek de kinderen erbij

Zoals dit voor alle mitswot geldt: moedig de kinderen aan de mitswot voor Poeriem te vervullen. Meisjes vanaf twaalf jaar en jongens vanaf dertien jaar zijn, net als de volwassenen, verplicht alle Poeriemmitswot na te komen.

Poeriemhandleiding

14 adar, 5785

13 - 14 maart 2025

Lawaai maken

Kinderen zijn origineel, vooral als het er op aan komt plezier te maken met Poeriem. Zij mogen zich laten horen tijdens het lezen van de Megilla wanneer de naam van Haman wordt genoemd. Zij mogen stampen met hun voeten, draaien met hun rate-laars en lekker veel lawaai maken.

Verkleeden

Nog een leuke Poeriemgewoonte voor kinderen is het gebruik om zich te verkleeden. Dit heeft te maken met het feit dat tijdens het Poeriemverhaal de kracht van G-d wel aanwezig was, maar verborgen was in de natuur. Deze gewoonte voegt vaak veel toe aan het vrolijke aspect van dit feest. In sommige gemeenten wordt deze traditie ook door de volwassenen in stand gehouden.

De betekenis van Poeriem

De hand van de G-ddelijke Voorzienigheid

Op het eerste gezicht lijkt de Megilla, de Rol van Esther, dat het wonder van Poeriem vertelt, meer op een spionage- en avonturenroman dan op een Heilig Boek. In feite wordt de naam van G-d in deze gecompliceerde geschiedenis van slechte ambities en paleisintriges niet één maal vermeld. Toch kunnen wij tussen de ingewikkelde details van de Megilla de onmiskenbare hand van de G-ddelijke Voorzienigheid ontdekken. En zo is het algemeen: hoe nauwkeuriger wij naar de wederwaardigheden van de mensheid kijken, hoe meer wij ontdekken dat elke 'samenloop van omstandigheden', elke schijnbaar onbetekenende gebeurtenis, nauwkeurig is gearrangeerd door de hand van G-d.

De sleutel tot onze verlossing

Toen Haman het Joodse volk bij koning Achasjwerosj aanklaagde, argumenteerde hij: "Er is een volk, verspreid en verdeeld over de volkeren. En hun wetten zijn anders dan die van welk ander volk ook." Wat Haman zich niet realiseerde was dat juist deze 'beschuldiging' de sleutel voor onze verlossing bevatte en de uiteindelijke verhindering van zijn misdadige plan. Inderdaad, wij zijn 'één volk' en door het versterken van deze eenheid en door het ons houden aan Tora en mitswot, kunnen wij overleven.

Vijanden die ons aanvallen en proberen te vernietigen doen zich in iedere generatie voor, maar als wij onze unieke erfenis bevestigen en vasthouden aan onze wezenlijke Joodse aard, zullen wij overwinnen.

Eeuwige waarden van de Tora

Mordechai, de Jood, de Joodse leider van zijn tijd, slaagde erin zijn volk te verenigen om Haman te verslaan. De Megilla vertelt ons dat hij boog noch knielde. Hij weigerde iets af te doen aan de eeuwige waarden van de Tora, ook al riskeerde hij daarmee zijn eigen leven.

Interessant: door Joodse kinderen de Tora te leren en het Joodse volk te bewegen terug te keren tot het naleven van de Tora, redde hij ons niet alleen van de vernietiging, maar won hij ook het respect van koning Achasjwerosj en werd hij benoemd tot diens onderkoning die nieuwe welvaart bracht aan alle landen van het Perzische imperium.

De les van Poeriem

De les voor ons is duidelijk: alleen door grotere trouw aan ons Joodse erfdeel kunnen wij onze overleving verzekeren. Alleen dan kunnen wij de volkeren van de wereld ertoe brengen goed en rechtvaardig te leven zoals G-d dat van hen verwacht.

www.chabad.nl (met enkele toevoegingen door Rabbijn Moshe Stiefel)

Rabbijn Shusterman vertelt over een drukke en bruisende periode

De laatste tijd laten veel Joodse mensen hun ware aard zien – trots als ze zijn op hun Joodse identiteit. Daarnaast bestaat er een toenemende belangstelling onder niet-Joden om over de Tora te leren en steun te betuigen aan de Joodse gemeenschap. Zo ontvingen we van verschillende groeperingen binnen Flevoland lieve briefjes, vaak vergezeld van bloemen, waarmee ze hun zorg uitspreken en hun solidariteit kenbaar maken.

Natuurlijk is niet elk moment positief. Als je door de stad loopt, krijg je soms onvriendelijke blikken toegeworpen. Er zijn echter ook opbeurende momenten. Ik was ontroerd toen een jongen naar me toekwam en vertelde over de toespraak die ik voor zijn klas op de Pieter Zandt School in Kampen had gehouden over het Jodendom. Het was een mooie herinnering dat zelfs een klein beetje licht veel duisternis kan verdringen.

Zo hebben ook veel niet-Joden interesse gekregen om zelf de Tora te gaan leren. Op de een of andere manier hebben ze mijn contactgegevens ergens opgeduikeld en wanneer ze vragen hebben, nemen ze contact met me op. Vlak voor Rosj Hasjana legde ik uit dat ik zou reageren op hun WhatsApp-berichten en e-mails als de Hoge Feestdagen voorbij zouden zijn. Ik hoop hier snel tijd voor te vinden...

Geweldige Hoge Feestdagen

G-d zij dank waren de Hoge Feestdagen echt geweldig. We begonnen Rosj Hasjana met een heerlijke maaltijd. Tijdens die speciale dis koesterden we de bijzondere Joodse tradities en deelden die met degenen die er niet mee zijn opgegroeid.

Overdag hielden we een kleine sjoeldienst, ook al konden de meeste aanwezigen nog geen Hebreeuws lezen. Als oplossing daarvoor maakten we gebruik van een papier waarop het Hebreeuws op fonetische wijze was geschreven. We vulden de ruimte met vrolijke liederen.

Het hoogtepunt was natuurlijk het blazen op de sjofar, gevolgd door een heerlijke kiddoesj. Dit jaar konden veertig Joden in Lelystad samen de sjofar horen - G-d zij dank voor zo'n bijzondere mijlpaal!

Voor Soekot hebben we een nieuwe en meer permanente soeka gebouwd die volop gebruikt werd. Elke maaltijd namen bezoekers deel aan de vreugde van het feest. God zij dank was het weer voor Soekot dit jaar iets waar we niet over mochten klagen! Tussen de maaltijden door kwamen mensen langs voor een stukje taart in de soeka, om een zegening te doen over de loelav en etrog, of gewoon om te genieten van een leuk gesprek.

Help Chabad Lelystad met groeien!

Wilt u ons helpen ons werk voort te zetten om zo de Joodse gemeenschap in Lelystad te laten groeien en bloeien? Overweeg dan om eenmalig of maandelijks een gift te doen. Uw gift is fiscaal aftrekbaar.

Stichting Chabad Lelystad
IBAN: NL40ABNA0126963916
Alvast hartelijk dank.

Soekot Cteen Lelystad - Pizza in the Hut 5785 - 2024

Niet de enige Jood in de klas

We organiseerden ook een mooi evenement voor tieners via C-Teen, een programma dat Joodse kinderen met elkaar verbindt zodat ze zich niet alleen voelen in kleine steden zoals Lelystad. Het is makkelijk voor een kind om zich als enige Jood in de klas geïsoleerd te voelen. Tijdens een evenement bij ons thuis waren twee klasgenootjes verrast elkaar te zien - ze hadden zich niet gerealiseerd dat ze allebei Joods waren! Nu weten ze dat ze een vriend op school hebben waar ze zich voor kunnen openstellen. Samen maakten we pizza in de soeka - zo leuk!

Weer volop aan de bak

Zodra de feestdagen voorbij waren, was het weer vol aan de bak: mensen bezoeken, lessen geven, Sjabbatmaaltijden verzorgen, sjoeldiensten regelen en helpen bij zowel vreugdevolle gelegenheden als, soms, minder vreugdevolle gebeurtenissen. Bij Chabad Lelystad streven we ernaar ons hart open te stellen voor iedereen, ongeacht de situatie - ongeacht wat en ongeacht wanneer.

Net als elders in Nederland hebben veel mensen hier hun Joodse identiteit verborgen na de Holocaust. Voor sommigen betekende dit dat hun kinderen hun erfgoed pas veel later ontdekten. Terwijl sommigen vinden dat het te laat is, willen anderen graag opnieuw contact leggen en meer leren. Dit gebeurt ook in Lelystad.

Vijf Bar Mitsvahs op één dag!

Zo ontmoetten we onlangs twee jonge jongens die net dertien waren geworden, maar slechts weinig van het Jodendom afwisten. Nadat we hadden uitgelegd wat een Bar Mitsva betekent, waren ze erg blij met de mogelijkheid om hun eigen Bar Mitsva te vieren.

We regelden twee paar Tefillin en planden een Sjabbatdienst met een minjan in Lelystad zodat we ze konden oproepen voor de Tora.

Een paar weken geleden kwamen we bij elkaar. Toen we mensen begonnen op te roepen voor de zeven aliot, ontdekten we dat vijf van de zeven personen nog nooit voor de Tora waren opgeroepen. Die Sjabbat vierden we dus vijf Bar Mitsva's - en dat allemaal op één dag. En dat betekende inderdaad veel mazal tovs en dat er veel snoep werd gegooid. Het was echt een bijzonder moment. En we hopen dit enthousiasme te consolideren voor toekomstige evenementen als we doorgaan met het groeien en versterken van de Joodse gemeenschap hier in Lelystad.

Klaar voor Chanoeka?

We zijn al begonnen met de voorbereidingen! Een paar dagen geleden hebben we prachtige menorah's gemaakt met onze C-Teen groep. Nu kijken we uit naar een huisfeest, een kinderevenement en een openbare Chanoekaviering in het Stadhuis. Doe je met ons mee?

Mede namens mijn vrouw Mussi en onze drie zoons wens ik jullie een chag Chanoeka sameach met de hoop dat we het komende jaar ons licht steeds meer mogen verspreiden.

Rabbin Shneur Shusterman

LIES GNOCCHI UIT LELYSTAD - JOODSE GEMEENTE LELYSTAD

LIES GNOCCHI GROEIDE OP MET EEN GETRAUMATISEERDE MOEDER. 'HET FIJNSTE VAN HET JOODSE GELOOF IS DAT ZE ER ALTIJD VOOR JE ZIJN, JAMMER GENOEG HEEFT MIJN MOEDER DAT NIET ZO MEEGEMAAKT.'

'Mijn moeder Mina van Cleef heeft de oorlog wel overleefd, maar ze raakte er volledig door getraumatiseerd', vertelt Lies Gnocchi (80). 'Ze was bijna haar hele familie kwijt en kampte met overlevingsschuld. Mijn moeder genoot bescherming vanwege haar huwelijk met een katholieke man. Dat was de reden voor de Joodse gemeenschap om haar uit te schrijven. Toen ze bittere armoede leed, kreeg ze geen hulp van ze. Twee jaar geleden kwam ik in contact met Chabad in Lelystad. Zij bieden mij wel hulp en steun. Ik word zo fijn opgenomen door de Joodse gemeenschap, ik had dat ook fijn gevonden voor mijn moeder.'

'Op het moment dat mijn moeder op 28 juli 1944 van mij lag te bevallen, gooide haar broer Salomon van Cleef zijn bebloede hemd uit de trein met de boodschap: "We zitten in de trein, we gaan eraan". Ik ben geboren in het Wilhelmina Gasthuis in Amsterdam dat indertijd bezet was door de Duitsers. Zij lieten mijn moeder met rust omdat ze gemengd gehuwd was, maar ze verafschuwden zo'n Joodse baby. Ze dienden mij een pokkenprik toe in de hoop dat ik zou overlijden. Weer een Jood minder. Ik heb nog steeds dagelijks last van die onnodige prik, namelijk rugklachten en reuma. Daarnaast kamp ik met een schuldgevoel dat ik geboren ben op het moment dat mijn moeder te horen kreeg dat haar broer op transport ging om vergast te worden.'

Dwangarbeid

'Mijn moeder werd niet afgevoerd omdat ze een katholieke man had, maar toch bracht haar afkomst de nodige problemen met zich mee. In haar Ausweis stond dat zij Joods was en ik een half-Jood. Zo mocht ze wel gewone winkels bezoeken, maar pas nadat iedereen geweest was, maar tegen die tijd was alles al op.

Mijn vader Antonius Gnocchi werd als katholiek natuurlijk niet vervolgd. Maar omdat de Duitsers arbeidskrachten tekort kwamen, moest hij dwangarbeid verrichten in Duitsland. Hij werkte anderhalf jaar in een munitiefabriek totdat de bevrijding kwam.'

"Mijn moeder kon niet over haar verleden praten. Ze was volledig getraumatiseerd door de gebeurtenissen tijdens de oorlog. Op één zus na, die ook met een katholieke man was getrouwd, is de rest van de familie vermoord. Zij voelde zich vreselijk schuldig dat zij het wel had overleefd en zij niet. Haar broer Meijer is ook op een verschrikkelijke manier aan zijn einde gekomen. Op Dolle Dinsdag dacht Meijer dat hij bevrijd was en hij ging al feestvierend op het dak staan. Prompt werd hij daar door de Duitsers neergeschoten.'

Doodzwijgen

'Door alles wat er was gebeurd zweeg mijn moeder het Jodendom dood. Ik wist altijd wel dat ik Joods was, maar ze was bang om mij Joods op te voeden. Het was haar grote angst dat ik teveel zou weten en ik ook op transport zou worden gezet als er weer oorlog zou komen. Wat ik nu weet van het Joodse geloof is allemaal door de Chabad Lelystad, wat ik van Mussi en de rabbijn heb geleerd.'

'Mijn moeder heeft altijd een moeilijk leven vol armoede gekend. Omdat mijn opa al voor haar geboorte overleed, groeide ze als halfwees op. Het lukte mijn oma niet om de kinderen te onderhouden, dus woonde mijn moeder grotendeels in een Joods weeshuis. Ze kwam alleen in de weekenden thuis. Ondanks de armoede waren er op Sjabbat wel altijd noten en lekker eten.

De rabbijn in Lelystad bakt altijd cake en zoetigheid. Eén van mijn eerste vragen was dan ook waarom er geen noten waren. Maar iedere Joodse gemeente heeft andere tradities.'

In de steek gelaten

'Mijn vader Antonius Gnocchi is van Italiaanse afkomst en ventte met een zuurkar in de Jodenbuurt. Zo heeft hij mijn moeder ontmoet en zijn ze na verloop van tijd getrouwd. Vanwege haar huwelijk met een katholieke man werd mijn moeder uitgeschreven bij de Joodse gemeente. Ze hebben haar naar mijn idee volledig laten barsten. Mijn vader werkte aanvankelijk in de haven, maar raakte werkloos, dus stapte hij over naar de bouw totdat hij last van zijn rug kreeg. De uitkering was te laag om de kinderen goed te kunnen onderhouden. Mijn moeder hoorde dat andere Joden weleens wat toegestopt kregen van een Joodse stichting, maar zij kreeg nooit wat. De Joodse gemeenschap wilde niets meer met haar te maken hebben. Ze stond er alleen voor. Mijn moeder voelde zich erg in de steek gelaten. De eenzaamheid en de bittere armoede maakten het leven heel moeilijk.'

Omgekocht

'Er bleef er maar één oplossing over; de armenzorg van de Katholieke Kerk. Die wilde wel helpen, mits mijn moeder zich zou bekeren. Toen ik twaalf was werd mijn moeder gedoopt en trouwde ze in de katholieke kerk, de enige reden was om eten en kleding te krijgen voor haar kinderen. Ze vond het verschrikkelijk, want ze was op en top Joodse vrouw. In mijn naïviteit dacht ik dat het huwelijk een feestelijke aangelegenheid was en ik feliciteerde haar die dag. Maar mijn moeder holde huilend de slaapkamer in, ze was intens verdrietig omdat ze haar geloof moest afstaan. Ze was er helemaal kapot van. Ze zag echter geen andere uitweg omdat ze goed voor haar kinderen wilde zorgen. Het was de eerste en enige keer dat ze een voet in de kerk heeft gezet. Eigenlijk is ze omgekocht. Ik vind het gemeen dat mensen zich moeten bekeren voordat ze hulp krijgen. Mijn moeder heeft daar zoveel verdriet van gehad.'

'Ik ging niet naar de kerk met mijn vader, maar ik ben wel gedoopt en bezocht een katholieke school. Op mijn achtste wilde ik net als mijn katholieke vriendinnetjes een bruidje worden. Dan kreeg je een bruidsjurk en lakschoentjes erbij. Dat vond ik geweldig. Als je een jaar of dertien bent krijg je weer een prachtige nylon jurk met een petticoat voor de communie.

Je zweert dan trouw aan de katholieke kerk. Nou zo'n jurk wilde ik ook. Zo werd ik op mijn beurt omgekocht. Daarom wil ik er niks meer mee te maken hebben.'

Zegeltjes sparen

'Mijn moeder probeerde op allerlei manieren om ons toch een fijne jeugd te geven. Ze spaarde zegeltjes zodat ze voor ons toch op de markt cadeautjes kon kopen. Mijn ouders hadden geen goed huwelijk. Mijn vader kleineerde mijn moeder altijd. "Je had geen broek en zelfs geen jas toen ik met je trouwde", wierp hij haar vaak voor de voeten.'

'Mijn moeder heeft voor mij nog twee kinderen gehad en een miskraam. In de hal hing een foto van een kindje. Ik heb weleens gevraagd wie dat was, maar mijn moeder wilde er niet over praten; het was te pijnlijk voor haar. Ik ben nu de oudste en ik heb nog een jongere broer. Hij was meer een papakind. Mijn moeder was mijn moeder, maar tegelijkertijd ook mijn vriendin.'

Ziekte

'Mijn moeder was erg ziekelijk. Haar nieren werkten niet goed, dat veroorzaakte een hoge bloeddruk. Verder had ze suikerziekte en later ook kanker. Ze lag vaak in het ziekenhuis. Als mijn moeder drie maanden achtereen thuis was, was dat veel. Ze kon niet werken en het huishouden was haar al teveel. Daarom kregen we elke dag huishoudelijke hulp. Thuis leden we heel veel armoede, maar mijn moeder zette mij altijd op de eerste plaats.

Als er weinig eten was, kregen wij als kinderen eerst te eten. Ze stuurde ons altijd naar de slager om te vragen om botjes voor de hond. Maar we hadden helemaal geen hond. Van die botjes maakte ze heerlijke vermicellisoep.'

'Mijn broer is in 1950 geboren. Eigenlijk mocht mijn moeder hem niet krijgen, maar ze heeft toch voor hem gekozen met het gevolg dat die zwangerschap en bevalling haar gezondheid hebben geruïneerd. Ze overleed toen ik een jaar of vijftien was, ik was dus ook al vroeg halfwees.'

Mishandeling

'Mijn eerste man was niet gelovig. Omdat hij mij geestelijk mishandelde, dwong de GGD mij om van hem te scheiden. Anders had ik het niet overleefd. Als er burens waren, deed hij heel lief. Maar zodra de deur dicht ging, was het foute boel. De burens begrepen niet dat ik van zo'n 'goede' man kon scheiden. Mijn tweede man was heel lief, ook voor mijn twee kinderen die ik al had. Samen hebben we nog een kind gekregen. Met die man heb ik jarenlang een snoepwinkel in Lelystad gerund. Tot zijn overlijden hebben we 31 jaar lang een prachtig huwelijk gehad.'

'Omdat hij evangelisch was, ging ik met hem mee naar de kerk en daar kom ik nog steeds, dat heb ik de rabbijn eerlijk verteld. Toch begint dat al af te zakken. Het valt me op dat er in de kerk geen aandacht is voor Israël en ik vind het Joodse geloof toch wel mooier. Vroeger mocht ik van mijn moeder nooit een Davidster dragen omdat we in de oorlog die genoeg moesten dragen. Maar twintig jaar geleden kocht ik zelf een Davidster omdat ik ervoor uit wil komen dat ik Joods ben. Die draag ik altijd, ook al hebben sommige mensen daar moeite mee. Als ze denken dat ik mijn ketting afdoe, hebben ze het mis. Ook als er oorlog komt, ga ik dat niet verloochenen. Maar voordat ze mij neerschieten, heb ik hen neergeschoten.'

Hebreeuwse avond

'Twee jaar geleden kwam ik samen met mijn kleinzoon Donavan weer in contact met het Joodse geloof. We bezochten samen een Hebreeuwse avond en hoorden dat er een Chabadgemeente was in Lelystad. We leerden het echtpaar Shusterman kennen en ook de ouders van Mussi, het echtpaar Stiefel. De rabbijn heeft bij Donavan gebedsriemen gelegd en hij draagt een keppeltje als hij naar bijeenkomsten van Chabad gaat.'

'De rabbijn ziet dat ik leergierig ben en boordevol vragen zit. Zo wilde ik hem een hand geven, maar een man geeft een andere vrouw geen hand. Daar begreep ik geen bal van. Ik snapte ook niet waarom hij geen trouwring droeg, maar sieraden vinden ze te vrouwelijk. Ik merk dat ik alles mag vragen, niks is te gek. Omdat ik niet ben opgegroeid met de Joodse gebruiken vraag ik steeds om uitleg. Zo eet je tijdens Joods Nieuwjaarsfeest een vissenkop op een schotel. Heel vreemd vond ik dat.'

Mooiste van het Joodse geloof

'Ik word zo fijn opgenomen door de Joodse gemeenschap, dat is het mooiste, dat ze er altijd voor je zijn. Ik had dat ook fijn gevonden voor mijn moeder, jammer dat zij dat niet heeft meegemaakt. Ik ben gek op die kindertjes van Mussi. Ik krijg steeds kusjes van ze, zo leuk, ik ben er heel blij mee. Ze kwamen op mijn tachtigste verjaardag ook met cadeautjes op bezoek. Ze hadden feesthoedjes op en zongen verjaardagsliedjes, zo lief. Van de kerk kreeg ik alleen een kaartje en een telefoontje.'

'Mijn grote wens is dat de Chabadgemeente blijft groeien. Maar ook dat er een keer vrede komt en dat iedereen voldoende te eten heeft en niet zoals mijn moeder aan haar lot overgelaten wordt. En ook dat iedereen zijn eigen geloof mag beleven, want uiteindelijk bidden we allemaal tot één God.'

Tekst: Alice ten Napel

CHANOEKAVIERING 5785-2024

B"H

Light Up

LELYSTAD

**AANSTEKEN VAN DE
GROTE MENORA**

SOEFGANIOT

MUZIEK

GASTSPREKERS:

**-COMMISSARIS VAN DE
KONING IN FLEVOLAND**

DE HEER GERRITSEN

-OPPERRABBIJN JACOBS

MAANDAG 30 DECEMBER | 17:30uur

Voor de ingang van het stadhuis van Lelystad
Er zal politie aanwezig zijn

chabadlelystad@gmail.com 0610164563

Stichting Chabad Lelystad IBAN: NL40ABNA0126963916

EIND 2024 FONDSWERVING CAMPAGNE!

Beste vrienden,

In 2025 willen wij bij Chabad Flevoland onze missie voortzetten: het ondersteunen en versterken van de Joodse gemeenschap in onze regio.

Maar daarvoor hebben we uw steun nodig!

Met uw bijdrage kunnen we onze vele activiteiten blijven aanbieden, Enkele voorbeelden zijn:

- **Sjabbatvieringen:** We organiseren iedere week warme en betekenisvolle Sjabbatvieringen, waar Joden samenkomen om hun geloof te versterken en te vieren.
- **Joodse feestdagen:** Van Pesach tot Chanoeka, we zorgen ervoor dat iedereen de mogelijkheid heeft om de Joodse feestdagen te vieren!
- **De Joodse Flevopost:** Ons informatieve tijdschrift, de Joodse Flevopost, blijft een belangrijk platform om het Joodse leven in Flevoland te delen, interviews, terugblik op de afgelopen tijd en inspiratie.
- **De community versterken en educatie aanbieden:** We blijven werken aan het opbouwen van een hechte, warme gemeenschap, waar iedere Jood zich welkom en thuis voelt.

Wees trots op uw Joodse identiteit en help ons deze bijzondere gemeenschap verder op te bouwen. Samen kunnen we ervoor zorgen dat iedere Jood in Flevoland bereikt wordt!
Jouw bijdrage maakt het verschil.

De campagne zal plaatsvinden voor een periode van 48 uur die begint op zondagmiddag 29 december om 12:00 uur en duurt tot woensdagmiddag 31 december om 12:00 uur. Het streefdoel van deze campagne is \$50,000. Met uw gulle donaties, zullen we onze streefdoel halen!

help ons om ook in 2025 de Joodse gemeenschap in Flevoland te versterken en te laten bloeien!

U kunt meedoen via:

www.charidy.com/Chabad-flevoland

www.chabadflevoland.nl

Doe met ons mee
en help Joods Flevoland
groeien!

Dankzij uw gulle donaties
kunnen wij onze projecten
voor Joods Flevoland
voortzetten!

Bank: NL57 ABNA 0516 9920 74 t.n.v. Stichting Chabad Flevoland

Voor minimaal €18,00 per maand (of €216 per jaar) hoort u bij de **officiële sponsors** van 2025.

U bent een **VIP-sponsor** wanneer u maandelijks minimaal €180,00 doneert (of €2.160,00 per jaar).

Stichting Chabad Flevoland
wenst u

Chanoeeka Sameach

CHABAD
FLEVOLAND

waar iedereen zich thuisvoelt